ತಪಶ್ಚರ್ಯೆ ಒಂದು ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಮುಗಿಯಿತು. ತಪಸ್ಸನ್ನು ಅತ್ಯುಗ್ರವಾಗಿ ಆಚರಿಸಿದಾಗ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನುಡಿದ - ''ನಾನು ನಿನಗೆ ವರ ಕೊಡಲೆಂದೇ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಕೇಳು.'' ರಾಜಕುಮಾರಿಗೆ ಹೃದಯತುಂಬ ಹಿಗ್ಗು. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದಳು ಪಾರ್ವತಿಪತಿಯನ್ನು. ಕೈ ಮುಗಿದು ನುಡಿದಳು - ''ದೇವ, ದೇವ ! ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿರುವೆಯಷ್ಟೆ! ನನಗೆ ವರ ಕೊಡುವ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದರೆ ನೀನು ಈ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಿರಂತರವೂ ವಾಸಮಾಡು.''

ಅವಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಸಂತಸದಿಂದ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಆ ಸದಾಶಿವ. ಇದರಿಂದ ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿಗೂ ಪರಮಾನಂದ. ತಾನು ಮೇಕೆಯ ಮಸ್ತಕವನ್ನು ದಹನ ಮಾಡಿದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ 'ವರ್ಕರೇಶ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದಳು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಪಸರಿಸಿತು ಈ ವರ್ಕರೇಶನ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನದ ಸಮಾಚಾರ. ಲೋಕ ಲೋಕದಿಂದ ಜನ ಬಂದರು ಈ ವರ್ಕರೇಶನ ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ. ಪಾತಾಲ, ಅತಲ, ವಿತಲ, ಸುತಲ, ತಲಾತಲ, ಮುಂತಾದ ಲೋಕಗಳವರೆಗೂ ಹೋಯಿತು. ಈ ಶಿವಲಿಂಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯ ಸುದ್ದಿ ಸಮಾಚಾರ. ತಲಾತಲದಲ್ಲಿರುವ ನಾಗರಾಜನಾದ ಸ್ವಸ್ತಿಕನ ಕಿವಿಗೂ ಬಿದ್ದಿತು ರಾಜಕುಮಾರಿಯ ಈ ಕೌತುಕ ಕಾರ್ಯದ ಕೀರ್ತಿ. ಅವಳನ್ನು ನೋಡಲೆಂದೇ ಸ್ವಸ್ತಿಕ ನಾಗೇಂದ್ರನು ತಲಾತಲ ಲೋಕದಿಂದ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಸೀಳಿಕೊಂಡು ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಬಂದ. ತನ್ನ ಹೆಡೆಯಿಂದ ನೆಲದ ಒಳಗಿನ ಪದರುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದು ಪುಡಿಗೈದು, ವಿವರ ರಂಧ್ರಗೈದು ಆ ಸ್ವಸ್ತಿಕ ನಾಗೇಂದ್ರನು ಎದ್ದು ಬಂದ. ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬಾವಿಯೇ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು! ಅದಕ್ಕೆ ಈಗಲೂ ಸ್ವಸ್ತಿಕ ಕೂಪ ಎನ್ನುವರು.

ವರ್ಕರೇಶ್ವರನ ಈಶಾನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಇದೇ ಆ ಸ್ವಸ್ತಿಕ ಕೂಪ. ಆ ನಾಗವು ಕೊರೆದ ತಲಾತಲದವರೆಗಿನ ಆ ಸುರಂಗ ಬಾವಿಯನ್ನು ಗಂಗಾದೇವಿಯು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತುಂಬಿದಳು ತನ್ನ ತೋಯರಾಶಿಯಿಂದ. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನದಿಂದ ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಗಳ ಅವಗಾಹನೆಯ ಫಲ. ಅಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಈ ಶಿವಲಿಂಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಯಿಂದ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಹಾದಾನಂದವು ದದ್ದು ಭಗವಾನ್ ಭವಾನೀಪತಿಗೆ. ಪ್ರಸನ್ನ ಮನದಿಂದ ವನು ವರನೀಡಿದ. ''ಈ ಪವಿತ್ರವಾದ ಸ್ವಸ್ತಿಕ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮೀಯುವವರು ಇಲ್ಲಿ ಸಾಯುವವರು, ನನ್ನ ಕೈಲಾಸಲೋಕವನ್ನು ಸೇರುವರು. ಯಾರ ಶವವನ್ನು ಈ ತೀರ್ಥದ ತೀರದಲ್ಲಿ ದಹನ ಮಾಡಿ ಮೂಳೆಗಳನ್ನು ಮಹೀಸಾಗರ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲುವರೋ ಆ ಮಾನವನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ನೆಲೆಸುವನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮರಳಿ ಬಂದು ಬಳಿಕ ವೈಭವ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಸಿಮ್ರಾಟ್ ಪದವಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು. ಮಹೀಸಾಗರ ಸಂಗಮದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ವರ್ಕರೇಶ್ವರನ ಪೂಜೆಗೈಯುವವರ ಮನೋರಥಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪೂರ್ಣವಾಗುವವು. ಕಾರ್ತೀಕ ಚತುರ್ದಶೀ ದಿನದಂದು ಈ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಪಿತೃಗಳ ತರ್ಪಣ, ವರ್ಕರೇಶ್ವರನ ಪೂಜನಗೈಯುವ ಮಾನವರ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಲೋಪ ಆಗುವವು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ಬರುವ ಪುಣ್ಯ ಅಗಣ್ಯ.''

ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಂಭುದೇವನಿಂದ ಇಷ್ಟು ವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ರಾಜಕುಮಾರಿಗೆ ಮೇರೆ ಇಲ್ಲದ ಸಂತೋಷ. ಆನಂದದಿಂದ ಅವಳೂ ಮರಳಿ ಬಂದಳು ತನ್ನ ಸಿಂಹಳದೇಶಕ್ಕೆ. ಸರ್ವಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ತಿಳಿಸಿಧಳು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶತಶೃಂಗ ರಾಜನಿಗೆ ಪರಮ

ಆಶ್ಚರ್ಯ. ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಪರಿವಾರದವರಿಗೆ ಮಹಾ ಕೌತುಕ. ಎಲ್ಲರೂ ಅವಳನ್ನು ಹೊಗಳುವವರೇ. ಅವಳ ಮೇಲಿನ ಆದರ ಹಾಗೂ ವರ್ಕರೇಶ್ವರನ ಮೇಲೆ ಭಕ್ತಿ ಇವೆರಡನ್ನು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಆ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಸ್ವಸ್ತಿಕ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಮಿಂದರು. ವರ್ಕರೇಶ್ವರನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಪರಮಾನಂದ ಹೊಂದಿದರು. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಗೆ ಬಗೆಯ ದಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಧನ್ಯರಾದರು.

ಅನಂತರ ಶತಶೃಂಗ ಮಹಾರಾಜನು ಈ ಸಮಗ್ರ ಭಾರತವರ್ಷವನ್ನು ಒಂಭತ್ತು ಭಾಗವಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿದನು. ಒಂದು ಭಾಗ ತನಗೆ. ಉಳಿದ ಎಂಟು ಭಾಗ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ. ಈಗಲೂ ಆ ಭೂಖಂಡಗಳೂ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವೇ ಆಗಿದೆ. ಅವನ ಹಾಗೂ ಆ ಮಕ್ಕಳ ಹೆಸರಿನಿಂದ, ಇಂದ್ರದ್ವೀಪ ಖಂಡ, ಕಶೇರು ಖಂಡ, ತಾಮ್ರದ್ವೀಪ ಖಂಡ, ಭಸ್ತಿಮತ್ ಖಂಡ, ನಾಗಖಂಡ, ಸೌಮ್ಯಖಂಡ, ಗಂಧರ್ವಖಂಡ, ವರುಣ ಖಂಡ, ಈ ಎಂಟೂ ಖಂಡಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಎಂಟು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಆ ರಾಜ. ತನಗಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ. ಅದಕ್ಕೆ ಕುಮಾರಿಕಾಖಂಡ ಎಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಮಹೇಂದ್ರ ಪರ್ವತದ ಮುಂದಿನ ಭಾಗವೆಲ್ಲವೂ ಇಂದ್ರದ್ವೀಪ. ಪಾರಿಯಾತ್ರ ಪರ್ವತದ ಹಿಂಬದಿಯ ವಿಶಾಲವಾದ ಭೂಖಂಡವೇ ಕೌಮಾರಿಕ ಖಂಡ. ಉಳಿದ ಖಂಡಗಳು - ವಲಯ, ಸಹ್ಯ, ಶಕ್ತಿಮಾನ್, ಋಕ್ಷ, ವಿಂಧ್ಯ ಮುಂತಾದ ಹಿಂದು ಮುಂದಿನ ಸಂಧಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಈ ನವಖಂಡಗಳೂ ವಿಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಸಾವಿರ ಯೋಜನ ಪರಿಮಿತ.

ಭಾರತ ದೇಶದ ಮುಖ್ಯವಾದ ನದಿಗಳ ಉಗಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು : ವೇದ ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ನದಿಗಳ ಹುಟ್ಟು ಪಾರಿಯಾತ್ರ ಪರ್ವತದಿಂದಲೇ. ನರ್ಮದಾ, ಸುರಸಾ ಮುಂತಾದ ನದಿಗಳು ವಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತದಿಂದ ಹೊರಟು ಹರಿದಿವೆ. ಶತದ್ರು ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಭಾಗಾ (ಶತಲಜ ಮತ್ತು ಚನಾಬ) ಮುಂತಾದ ನದಿಗಳು ಋಷಿ ಪರ್ವತದ ಸಂತಾನ. ಋಷಿಕೂಲಾ, ಕುಮಾರಿ ಮುಂತಾದ ತರಂಗಿಣಿಗಳ ಹುಟ್ಟು ಶಕ್ತಿಮಾನ್ ಶೈಲದಿಂದ. ತಾಪೀ, ಪಯೋಷ್ಣೀ, ನಿರ್ವಿಂಧ್ಯಾ, ಕೃಷ್ಣವೇಣೀ, ಭೀಮರಥೀ, ತುಂಗಭದ್ರಾ, ಕಾವೇರಿ ಮುಂತಾದ ನದಿಗಳ ಉದ್ಭವವು ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಹಾಗೂ ಅದರ ಸಮೀಪದ ಪರ್ವತಾವಳಿಗಳಿಂದ. ಕೃತಮಾಲಾ ಹಾಗೂ ತಾಮ್ರಪರ್ಣಿ ಮೊದಲಾದ ಸರಿತ್ತುಗಳು ಮಲಯ ಪರ್ವತದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಹರಿದಿವೆ. ತ್ರಿಸಾಮಾ ಹಾಗೂ ಋಷಿಕುಲ್ಯಾ ಮುಂತಾದ ನದಿಗಳು ಮಹೇಂದ್ರ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಗೊಂಡು ದೇಶವನ್ನು ಪಾವನಗೊಳಿಸಿವೆ. ಹೀಗೆ ಶತಶೃಂಗರಾಜನ ನವಖಂಡ ಭೂಖಂಡದ ಸೀಮಾಶೈಲ ದಂತಿರುವ ಈ ಎಲ್ಲ ಗಿರೀಂದ್ರಗಳಿಂದ ನಾಡಿನ ನಾನಾ ನದಿ, ನಾಲ, ಝರಿಣಿ ಮುಂತಾದ ಪಯಃ ಪ್ರವಾಹಗಳು ಹೊರಟು ಭೂಖಂಡದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಅನ್ನ ನೀರುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಪುಣ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿ ಧನ್ಯಪಾವನ ಪಯಸ್ವಿನಿಗಳು ಎನಿಸಿವೆ. ಶತಶೃಂಗರಾಜನು ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬಳೇ ಒಬ್ಬಳಾದ ಮಗಳಿಗೂ ಈ ಭಾರತವರ್ಷದ ಭಿನ್ನ-ಭಿನ್ನ ಭೂಮಿಭಾಗಗಳನ್ನು ವಿಭಾಗಿಸಿ ಹಂಚಿ ಕೊಟ್ಟು ತಾನು ತಪೋನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆಂದು ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ಮತ್ತು ಆ ಶತಶೃಂಗ ಶೈಲದ ಉತ್ತುಂಗವಾದ ಶೃಂಗಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಎಲೆಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಉಗ್ರತಪಸ್ಸಿಗೆ ತೊಡಗಿದನು. ತನ್ನ ನಿರಂತರ ಧ್ಯಾನೋಪಾಸನೆಯ ಬಲದಿಂದ ಸತ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ತಂದೆಯುತಪಶ್ಚರ್ಯೆಗೆ ತೆರಳಿದ ಬಳಿಕ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿನಿಯಾದ ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ಸ್ತಂಭ ತೀರ್ಥದ ತೀರದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ನಡೆಸಿದಳು ತಪೋನುಷ್ಠಾನವನ್ನು, ಸಮೃದ್ಧವೂ ಸಂಪನ್ನವೂ ಆಗಿತ್ತು ಅವಳಿಗೆ ತಂದೆಯು ಕೊಡ ಮಾಡಿದ ಕುಮಾರಿಕಾ ಖಂಡದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ.

ಅವಳು ಒಮ್ಮೆಯೂ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಾರದಿದ್ದರೂ ಅವಳ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು ಆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಶಾಸನ. ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ಅವಳು ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ತಪ್ಪದೇ ತಂದು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ತಮ್ಮ ಕಪ್ಪು ಕಾಣಿಕೆಗಳನ್ನು. ಆ ಕುಮಾರಿಯ ದಯಾ ದೃಷ್ಟಿ ಇದ್ದರೆ ಸಾಕು, ತಾವು ಧನ್ಯರು ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ಪ್ರಜಾವರ್ಗ. ಪ್ರಜೆಗಳು ಹಾಗೂ ಮಂತ್ರಿಸೇನಾಪತಿಗಳು ತನಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಅಪಾರ ಉಪಾಯನ ಕಪ್ಪು ಕಾಣಿಗೆ, ಧನ, ಕನಕ, ನಗ, ನಾಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಿಡಿ ಕಾಸನ್ನೂ ತನಗೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ ಆ ರಾಜಕುಮಾರಿ. ತನಗೆಂದು ತಂದುದನ್ನೂ ಬಂದುದನ್ನೂ ಯೋಗ್ಯರಾದ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೂ ಋಷಿಮುನಿಗಳಿಗೂ, ದೀನದಲಿತರಿಗೂ, ಊನಹೀನರಿಗೂ ದಾನ ನೀಡಿ ಕೈ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಔದಾರ್ಯ ಹಾಗೂ ತಪಶ್ಚರ್ಯ ಹಾಗೂ ಶಿವಭಕ್ತಿಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಎಲ್ಲ ಜನರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಆ ಕುಮಾರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಪೂಜ್ಯಭಾವನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿದವು.

ಇತ್ತ ಅವಳ ಸೋದರರಾದ ಎಂಟು ಜನ ರಾಜಕುಮಾರರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಶಾಸನ ನಡೆಸಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂತಾನ, ಸಂಪತ್ತು ಸದ್ಗುಣ, ಪ್ರಜಾಜನರ ಅನುರಾಗ ಮುಂತಾದವು ಹಿರಿಯರಿಂದಲೇ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದವು. ಆ ಎಂಟು ಜನ ರಾಜಪುತ್ರರಿಗೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೂ ಒಂಬತ್ತು (9) ಜನ ಪುತ್ರರು. ಎಲ್ಲರೂ ಶೂರರು, ಎಲ್ಲರೂ ಧೀರರು, ಸರ್ವಗುಣ ಸಂಪನ್ನರು. ಉತ್ಸಾಹವೇ ಅವರ ಮೂಲ ಧನ. ಬಾಹುಬಲವೇ ಅವರ ಸಂಪತ್ತು. ವಿನಯವೇ ಆಭರಣ. ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಕುಮಾರಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಸ್ಸೀಮ ಭಕ್ತಿ. ಅಪರಿಮಿತ ಆದರ. ಒಂದು ದಿನ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಕುಮಾರಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಐತಂದರು. ಸ್ತಂಭತೀರ್ಥದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕೈ ಜೋಡಿಸಿ ನಿಂತರು ಅವಳೆದುರು. ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ನುಡಿದರು- ''ದೇವಿ, ನೀನು ನಮ್ಮ ಕುಲದೇವತೆ. ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ದಯೆದೋರು. ನೀನು ನಮ್ಮ ಸೋದರತ್ತೆ ಆದುದು ನಮ್ಮ ಮಹಾ ಸೌಭಾಗ್ಯ. ನಿನ್ನ ದೈಹಿಕ ಸಂಬಂಧದ ಸಾಮೀಪ್ಯದಿಂದಲೇ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಧನ್ಯ ಧನ್ಯ. ನಿನ್ನ ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿ ಬಿದ್ದ ಬುದ್ಧ ಕೂಡ ಜಗನ್ಮಾನ್ಯ. ನಿನ್ನ ಅಡಿದಾವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಅನಂತ ನಮನ. ದೇವಿ, ಈಗ ನೀನು ನಿನ್ನ ಕುಲದ ಅರ್ಥಾತ್ ನಮ್ಮ ಮನೆತನದ ಒಂದು ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಡಿಸಬೇಕು. ನಾವು ಈಗ ನಿನ್ನ ಎಂಟು ಸೋದರರಿಂದ ಜನಿಸಿದ ರಾಜಪುತ್ರರು ಒಟ್ಟು ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಜನ. ಸಮಗ್ರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಈ ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಜನ ಸರಿಯಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಾರಿಗೂ ಮಿಕ್ಕಬಾರದು, ಕಡಿಮೆಯಾಗಬಾರದು. ಈ ಇಡೀ ನಾಡನ್ನು ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಸೋದರರಿಗೂ ಸಮನಾಗಿ ಹಂಚುವ ಕಾರ್ಯ ದುಷ್ಕರ. ಉಳಿದವರಾರೂ ಈ ಕಾರ್ಯ ಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥರಲ್ಲ. ನೀನೊಬ್ಬಳೇ ಸಮರ್ಥಳು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾಧಾನವಾಗುವಂತೆ ನೀನೇ ಹಂಚಿಕೊಡು ಈ ಸಮಗ್ರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು. ನಿನ್ನ ನುಡಿ ಹಾಗೂ ನ್ಯಾಯವಾದ ವಿಭಾಗ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಶಿರೋಮಾನ್ಯ. ನಮ್ಮ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ವೈರತ್ವ ಮೂಡದಂತೆ ಸ್ನೇಹ ಸಾಮರಸ್ಯಕ್ಕೆ ಚ್ಯುತಿ ಬಾರದಂತೆ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡು.'' ತನ್ನ ಸೋದರಪುತ್ರರ ಈ ಒಮ್ಮತದ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಕುಮಾರಿಯು ಸಂತಸದಿಂದ ಮನ್ನಿಸಿದಳು. ಭರತಖಂಡ ನವಖಂಡ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿ ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು ವಿಭಾಗಮಾಡಿದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಪೃಥ್ವೀ ಮಂಡಳದ ಭೂಗೋಲದ ವಿವರಗಳೆಲ್ಲವೂ

ಸುವಿದಿತ. ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ಹಳ್ಳಿ, ನಗರ, ನದಿ, ಗುಡ್ಡ, ಹೊಲ, ಕಾಡು, ಬೀಡು, ನಾಡು, ಮರ, ಸರೋವರ, ಜನಪದ, ಪಶುಪಕ್ಷೀ, ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷರಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಸಮಗ್ರ ಭಾರತ ದೇಶದ ಚಿತ್ರವೇ ಅವಳಿಗೆ ತನ್ನ ಚಿತ್ತಪಟಲದಲ್ಲಿ ಬರೆದಂತಿತ್ತು. ಕಣ್ಣೆದುರು ಕಟ್ಟಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವಳು ಕೂಡಲೇ ಇಡೀ ಅಖಂಡ ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಬಗೆಯಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದಳು. ನದಿ, ಗುಡ್ಡ, ಭಾಷೆ, ಧರ್ಮ, ಆಚಾರ, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಅವುಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗುವಂತೆ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಮಂಡಲಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಿ, ಅನುಕೂಲವಾದ ದೇಶವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡಿದಳು.

ನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಒಂದು ಮಂಡಲ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದಳು. ಎರಡೂವರೆ ಕೋಟಿ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಒಂದು 'ಬಾಲಾಕಾ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟಳು. 'ಖುರಾಸಾಹಣಕ' (ಖುರಾಸಾನ) ಎಂಬ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದ ಕಾಲೂ ಕೋಟಿ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡಿದಳು. ಅಂಧಲದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಹಳ್ಳಿ, ನೇಪಾಳದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದಳು. ಮೂವತ್ತಾರು ಲಕ್ಷ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಕಾನ್ಯಕುಬ್ದ ದೇಶವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದಳು. ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಲಕ್ಷ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಮಿಥಿಲಾ ರಾಜ್ಯವು ರೂಪಗೊಂಡಿತು. ಗೌಡ ದೇಶಧಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟು ಲಕ್ಷ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಸೇರ್ಪಡೆ. ಕಾಮರೂಪ, ಲಾಹರ್ವ, ಮಾವಲ, ಕಾಂತೀಪುರ, ಮಾಚಿಪುರ, ಲೋಹಪುರ, ಮುಂತಾದ ಹಲವಾರು ದೇಶಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಾಂತಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂಭತ್ತು ಲಕ್ಷ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿದಳು. ಇದರಂತೆ ಪಾಂಬೀಪುರ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಏಳು ಲಕ್ಷ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನ, ಹರಿಯಾಣಾದಲ್ಲಿ ಐದು ಲಕ್ಷ 'ಇಡ್'ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೂರುವರೆ ಲಕ್ಷ. ಶಾಂಭಣವಾಹಕ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಮೂರುವರೆ ಲಕ್ಷ, ನೀಲಪುರದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಲಕ್ಷ. ಆಮ್ಲ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ, ನರೇಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದುಕಾಲು ಲಕ್ಷ, ತೈಲಂಗ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಲು ಲಕ್ಷ, ಸಯಂಭರ, ಮೇವಾಡ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದುಕಾಲು ಲಕ್ಷ, ಬಾಬುರಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಂಭತ್ತು ಸಾವಿರ, ಗುರ್ಜರ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ, ಪಾಂಡುದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ, ತೇಜಾಕುತಿಯಲ್ಲಿ ನಲವತ್ತೆರಡು ಸಾವಿರ. ಕಾಶ್ಮೀರ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಆರವತ್ತೆಂಟು ಸಾವಿರ, ಕೊಂಕಣದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತಾರು ಸಾವಿರ, ಸೌರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೈದು ಸಾವಿರ, ತಾಡ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಸಾವಿರ, ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿದಳು. ಇದರಂತೆ ಅತಿಸಿಂಧು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದಳು. ಇದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅಶ್ವಮುಖ, ಸಜಾನುಹೂತಿ, ವೇಣುದೇಶ, ಕಲಹಜದೇಶ, ದ್ರವಿಡದೇಶ ಭದ್ರಾಶ್ವ ಹಾಗೂ ದೇವಭದ್ರಾಶ್ವ ಮುಂತಾದ ನಾಡುನುಡಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಚಿರಾಯುಷ, ಯಮಕೋಟಿ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತಾರು ಸಾವಿರ, ಕಾಮರೂಪ, ಕರ್ನಾಟಕ, ಜಾಂಗಲ ನಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೂಕಾಲು ಲಕ್ಷ, ಬಾಲ್ಹೀಕದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ, ಲಂಕಾರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತಾರುಸಾವಿರ, ವರ್ಧಮಾನದಲ್ಲಿ ಆರವತ್‌ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ, ಸಿಂಹಳದಲ್ಲಿ ಹತ್ತುಸಾವಿರ, ಪಾಂಡ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತಾರುಸಾವಿರ, ಭಯಾನಕದಲ್ಲಿ

ಒಂದು ಲಕ್ಷ. ಮಗಧದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತಾರುಸಾವಿರ, ಪಂಗುದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತುಸಾವಿರ, ವರೇಂದಕದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತುಸಾವಿರ, ಮೂಲಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತುಸಾವಿರ, ಯವನ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತುಸಾವಿರ, ಪಕ್ಷಬಾಹು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುಸಾವಿರ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಒಂದೊಂದು ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಆ ಎಲ್ಲ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಿಗೂ ಸಮನಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟಳು. ಒಂದೊಂದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಹಂಚಿ ಇಡುವಾಗ ಆ ಊರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ನೋಡದೇ ಅಲ್ಲಿಯ ಹೊಲ, ಗದ್ದೆ, ವನ, ಉಪವನ, ನದಿ, ಬೆಟ್ಟ, ಬಯಲು, ಸಾನು, ಕಾನು, ಗಣಿ, ಮಣಿ, ನಿಕ್ಷೇಪ - ಮುಂತಾದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮನಾಗಿ ಆದಾಯ ಬರುವಂತೆ, ಆಡಳಿತಕೆ ಅನುಕೂಲ ಆಗುವಂತೆ, ಸರಿಯಾದ ವಿಭಾಗ ಮಾಡಿ ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟಳು. ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ತೊಂಬತ್ತಾರು ಕೋಟಿ ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಲಕ್ಷ ಮೂವತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ಇರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಮುದ್ರದವರೆಗೆ ಇರುವ ಭೂಮಂಡಲದ ಒಂಬತ್ತು ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಸಮನಾಗಿ ಹರಿದು ಹಂಚಿ ತನ್ನ ಸೋದರ ಪುತ್ರರಿಗೆ ವಿಭಾಗಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಳು ಆ ಕುಮಾರಿ ದೇವಿ. ತನ್ನ ಪಾಲಿನ ಕುಮಾರಿಕಾ ಖಂಡವನ್ನು ಕೂಡ ಅದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ಆ ರಾಜಪುತ್ರರೆಲ್ಲ ಬೇಡವೆಂದರೂ ಕೇಳದೇ ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟಳು. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಕುಮಾರಿಕಾ ಖಂಡವು ಕುಮಾರಿ ದೇವಿಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಧರ್ಮಶಾಸನಕ್ಕೆ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧವಾದ ಆಡಳಿತ ವೈಖರಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಅಖಂಡ ಭಾರತಖಂಡದ ಭೂಖಂಡದಲ್ಲಿ ಈ ಕುಮಾರಿಕಾ ಖಂಡವು ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಮನ್ನಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಹೀಸಾಗರ ಸಂಗಮವು ಅತ್ಯಂತ ಗುಪ್ತಕ್ಷೇತ್ರ ಎನಿಸಿದೆ. ಈ ಗುಪ್ತಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಭಗವಾನ್ ಕುಮಾರೇಶ್ವರನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಕುಮಾರಿ ದೇವಿಯು ವ್ರತಾನುಷ್ಠಾನ, ತಪಶ್ಚರಣ ಹಾಗೂ ಭಗವದ್ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ ತೊಡಗಿದಳು. ಹೀಗೆ ನಿರಂತರವೂ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು ಆ ಕುಮಾರಿಯ ತೀಕ್ಷ್ಣತರವಾದ ತಪಶ್ಚರ್ಯೆ. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರತೀರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ತಪಂಗೈಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಭಗವಾನ್ ಸ್ಕಂದಸ್ವಾಮಿಯು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಕುಮಾರೇಶ್ವರನ ಮಂದಿರವು ಜೀರ್ಣಶೀರ್ಣವಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕುಮಾರಿದೇವಿಯು ಅದಕ್ಕೊಂದುಹೊಚ್ಚ ಹೊಸದಾದ ಬಂಗಾರದ ಪ್ರಾಸಾದವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದಳು.

ಅವಳ ಈ ನವೀನ ಪ್ರಾಸಾದ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ನಿತರಾಂ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ನೀಲಕಂಠ. ಕುಮಾರೇಶ್ವರ ಲಿಂಗದಿಂದಲೇ ಆ ಗಂಗಾಧರನು ಪ್ರಕಟನಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದರ್ಶನ ನೀಡಿ ನುಡಿದ - ''ಶುಭಾಂಗಿಯೇ ! ನಿನ್ನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಾನು ಸುಪ್ರಸನ್ನ. ನೀನು ಈ ಜೀರ್ಣವಾದ ಶುಭಮಂದಿರವನ್ನು ಪುನರುದ್ಧಾರ ಮಾಡಿರುವಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಕುಮಾರೀಶ್ವರ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವೆ. ಇಷ್ಟು ದಿನ ಕುಮಾರೇಶ್ವರನಾದ ನಾನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಕುಮಾರೀಶ್ವರ.

ಈಗ ನಿನಗೆ ಮುಪ್ಪಿನ ಕಾಲ. ಮರಣ ಕಾಲವೂ ಇನ್ನು ನಿನಗೆ ದೂರವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮಾಂಗಲ್ಯ ಬಂಧನ ಪತಿಯಿಂದ ಆಗದೆ ಮುಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಯಾಗದ ಮಾನಿನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವೂ ಇಲ್ಲ. ಸ್ವರ್ಗವೂ ಇಲ್ಲ. ಯಾವ ಸದ್ಗತಿಯೂ ದೊರಕಲಾರದು.

ಆದ್ದರಿಂದ ನೀನು ಈಗ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಮದುವೆಯಾಗಿ ನಿನ್ನ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಮಾಂಗಲ್ಯವನ್ನೂ ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊ. ಅಂದರೆ ಮಾತ್ರ ನಿನ್ನ ಉದ್ಧಾರ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನೀನು ನಿರಾಧಾರ.

ಶಿವನ ಈ ನುಡಿ ಕೇಳಿ ಕುಮಾರಿ ದೇವಿಯ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಆಘಾತ. ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದವ ಅವಳ ಇಷ್ಟದೇವ, ಪ್ರಪಂಚದ ಶ್ರೇಷ್ಠದೇವ, ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ಎದುರಿಲ್ಲ. ಅದು ನಿತ್ಯ ಸತ್ಯ. ಅದರ ಮೇಲೆ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲ. ಮದುವೆಯಾಗಲೇ ಬೇಕೆಂದು ಆ ದೇವ ದೇವನ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ. ಆಗ್ರಹ. ಹಾಗಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಅವನ ಅನುಗ್ರಹ. ಆಗದಿದ್ದರೆ ಅರ್ಥಾತ್ ನಿಗ್ರಹ. ಈಗ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು? ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು? ಯಾರನ್ನು ಒಲಿಸಬೇಕು? ನೂರು ಚಿಂತೆಗಳು. ಮಿದುಳಿನ ತುಂಬ ಕೊರೆತ. ಹೃದಯದ ತುಂಬ ಗಾಯ, ಮನದ ತುಂಬ ಉದ್ವೇಗ. ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ತಿಳಿಯದಾಯಿತು ಆ ಕುಮಾರಿದೇವಿಗೆ. ಶಿವನ ಚರಣವೇ ಶರಣು ಎಂದಿತು ಅವಳ ಒಳಮನಸ್ಸು. ಎದುರು ನಿಂತ ಶ್ರೀಕಂಠನ ಅಡಿದಾವರೆಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ಸಿರಿಮುಡಿ ಚಾಚಿದಳು. ಕರ ಜೋಡಿಸಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು.

ಕುಮಾರಿ:- ಕುಮಾರೇಶ್ವರ! ಮದುವೆ ಇಲ್ಲದೆ ಮಹಿಳೆಗೆ ಸದ್ಗತಿ ಇಲ್ಲ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ವಿವಾಹವಾಗು ಎಂದು ನಿನ್ನ ಆದೇಶ. ನಿನ್ನ ಅಪ್ಪಣೆ ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಈಗ ಮುಪ್ಪು. ಮೃತ್ಯುವೂ ಬಹಳ ದೂರವಿಲ್ಲ. ಮೈಯ್ಯಲ್ಲಿ ನಡುಕ. ಕೂದಲು ಹಂಜಿಬುಟ್ಟಿ. ಬಚ್ಚಬಾಯಿ, ಪೆಚ್ಚು ಮುಖ. ಇಂಥ ಮುಪ್ಪಿನ ಮುದುಕಿಯನ್ನು ಮದುವೆ ಆಗುವವರಾರು? ವರಕೊಡುವ ನೀನು ನನಗೆ ಮದುವೆ ಆಗಲಿಕ್ಕೆ ಓರ್ವ ವರನನ್ನೂ ತಂದುಕೊಡು. ವಧು ಆಗಲು ನಾನು ಈಗಲೇ ಸಿದ್ಧ.

ಶಂಕರ:- ನಾನು ಅದರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ಈ ಮೊದಲೇ ನಿನಗಾಗಿ. ಈ ತೀರ್ಥದ ತೀರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾಲನು ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು. ಅವನು ತನ್ನ ಪರಮ ಭಕ್ತ. ಮಹಾತಪಸ್ವಿ. ಅವನನ್ನು ನೀನು ವಿವಾಹವಾಗು. ಅವನು ನಿನ್ನ ಕೊರಳಿಗೆ ಮಂಗಳ ಸೂತ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟುವನು. ಪರಮೇಶ್ವರನ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮಹಾಕಾಲನಂಥ ಶಿವಭಕ್ತನು ಹೇಗೆ ಮೀರುವನು! ಭಗವಂತನ ಆದೇಶವನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ನಡೆಯುವ ಉತ್ತಮ ಶಿವಭಕ್ತ ಆ ಮಹಾಕಾಲ. ಶಿವನ ಅಣತಿಯಂತೆ ಕುಮಾರಿಯ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಆ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ. ಬದುಕಿ ಇರುವವರೆಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಶಿವಧ್ಯಾನಗೈದರು. ಆ ಇಬ್ಬರು ಶಿವಶರಣರಿಗೂ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮರಣ. ಅದೂ ಕೂಡ ಏಕ ಕಾಲಾವಚ್ಛೇದೇನನ್ನೈವ ಇಬ್ಬರೂ ಕೂಡಿಯೇ ಕೈಲಾಸ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಪಯಣ. ರುದ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಭ್ರಮದ ಸ್ವಾಗತ. ಗಣಾಧೀಶರಿಂದ ಆದರದ ಉಪಚಾರ. ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪ್ರಾಣವಲ್ಲಭೆಯಾದ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಯು ದೂರದಿಂದಲೇ ನೋಡಿದಳು ಆ ನರಲೋಕದ ನಾರಿಯನ್ನು, ಇದೀಗ ಬಂದ ಕುಮಾರಿಯನ್ನು. ಸತೀದೇವಿಗೆ ಹರ್ಷ ಉಕ್ಕಿ ಬಂದಿತು. ಎದ್ದು ಬಂದು ರಾಜಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಭರದಿಂದ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದಳು. ನಲುಮೆಯಿಂದ ನುಡಿದಳು. ''ಶುಭಾಂಗಿ! ಇಂದಿನಿಂದ ನೀನು ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಸಖಿ. ಇದೇನು ಆಶ್ಚರ್ಯ! ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶತಶೃಂಗರಾಜನ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳಿಗೆಲ್ಲ ನೀನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಹೀಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟೆ. ಚರಾಚರ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಚಿತ್ತಪಟಲದಲ್ಲಿ ನಿಚ್ಚಳವಾಗಿ

ಚಿತ್ರದಂತೆ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ನಿನಗೆ ಚಿತ್ರಲೇಖೆಯೆಂದು ಹೊಸ ಹೆಸರನ್ನು ಇತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಗೆಳತಿಯಾಗಿ ನೀನು ಇಂದಿನಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕೈಲಾಸಶೈಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲಸಿ ನಿಲ್ಲು.'' ಮಹಾದೇವಿಯ ಮಾತು ಹಿಂದಿನ ಕುಮಾರಿಗೆ, ಅಂದಿನ ಚಿತ್ರಲೇಖೆಯ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಪರಮ ಅಪ್ಯಾಯನ. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಸಿದ್ಧಳಾದಳು ಅವಳು ಮಹಾದೇವಿಯ ಕೈಂಕರ್ಯಕ್ಕೆ. ಮುಂದೆ ಇದೇ ಚಿತ್ರಲೇಖೆಯೇ ಬಾಣಾಸುರನ ಮುದ್ದಿನ ಮಗಳಾದ ಉಷಾಸುಂದರಿಗೆ ಅವನ ಕನಸಿನ ಮನದನ್ನನಾದ ಕೃಷ್ಣನ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಚಿತ್ರದಿಂದಲೇ ಗುರುತಿಸಿ ಪರಿಚಯಿಸಿದಳು. ಈ ಯೋಗಿನಿಯು ಪೂರ್ವಜನ್ಮ ಹಾಗೂ ಈ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಶಿವಾರಾಧನೆಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಯೋಗಿನಿಯರ ಗುಂಪಿಗೇ ಒಂದು ಭೂಷಾಮಣಿ ಎನಿಸಿದಳು. ಪರಮಶಿವ ಭಕ್ತ ಮಹಾಕಲನಿಗಂತೂ ಎದೆಯ ಅರಸಿ, ಪ್ರಾಣಪ್ರೇಯಸಿ, ಹೀಗೆ ರಾಜಕುಮಾರಿಯು ಕುಮಾರೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ವರ್ಕರೇಶ್ವರ ಲಿಂಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಪೂಜೆಗಳಿಂದ ಶಿವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನೂ ಶಿವಭಕ್ತರಿಂದ ಪೂಜೆಯನ್ನೂ ಹೊಂದಿದಳು.

ನಾರದ:- ಬಹುಹಿಂದಿನ ಘಟನೆ. ಕಾಶೀ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. 'ಮಾಂಟೀ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅವನ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ. ಜಪಾನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಒಳ್ಳೆ ಜಾಣ್ಮೆ. ತಪಸ್ಸಿನ ಕಾಯಕ್ಲೇಶವನ್ನು ಸಹಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿಸ್ಸೀಮ ಅವನು ತಾಳ್ಮೆ. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಮಾಂಟಿ ಮುನಿಯು ರುದ್ರ ಮಂತ್ರ ಜಪದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿದ ಕೈ. ಅವನಿಗೆ ಸಂತಾನವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಮೊದಲು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿದ ರುದ್ರಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಜಪಿಸಲು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅನುದಿನವೂ ಸಮಾಧಿಸ್ಥನಾಗಿ ಜಪಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದ. ಮಂತ್ರರೂಪದಿಂದ ಕಠೋರವಾದ ಜಪವನ್ನು ನಿರ್ವಿಕಾರ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಜಪಿಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದ. ಈ ವ್ರತದಲ್ಲಿ ಮಾಸಗಳು ಉರುಳಿದ್ದೂ ಅವನಿಗೆ ಅರಿವಾಗಲಿಲ್ಲ. ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದದ್ದೂ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರ ಜಪದಲ್ಲಿಯೆ ಅವನ ಎಲ್ಲ ಯೌವನ ಕಳೆಯಿತು. ತಾರುಣ್ಯದ ಶಕ್ತಿ ಅಳಿಯಿತು. ನೂರು ವರ್ಷ ಉರುಳಿದವು. ಈ ಘೋರ ತಪೋನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಭಗವಾನ್ ಶಂಕರನ ವಾತ್ಸಲ್ಯಮಯ ಹೃದಯದ ಹೊಂದಾವರೆಯು ಅರಳಿತು. ಹೃದಯದ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯೇ ಶಂಕರನ ಮುಖದಿಂದ ಮಾತಾಗಿ ಹೊಮ್ಮಿತು.

''ಮಾಂಟೀ, ನಿನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆ. ನಿನಗೊಬ್ಬ ಗಂಡು ಮಗ ಜನಿಸುವ. ಅವನಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯ ಸಮೃದ್ಧಿ, ಪ್ರಭಾವ, ಪರಾಕ್ರಮಗಳಂತೂ ನನ್ನ ಸಮಾನ. ಅವನಿಂದ ನಿನ್ನ, ಕುಲದ ಉದ್ಧಾರ. ನಿನ್ನ ಸಕಲ ಚಿಂತಾಪರಿಹಾರ.'' ಶಂಕರನ ಈ ನುಡಿಗಳು ಮಾಂಟಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯಂಕರ. ಹೃದಯದ ತುಂಬ ಆನಂದಾಂಕುರ. ಸುಳ್ಳಾದೀತೇ ಶಿವನ ನುಡಿ! ಮಾಂಟಿಯ ಮಡದಿಗೆ ಗರ್ಭದಾರಣೆ. ಮಾಂಟಿಯ ಮನದಲ್ಲಿ ಆನಂದ ತರಂಗಗಳು. ಆದರೆ ಮಾಂಟಿಯ ಕುಟುಂಬಿನಿಯು ನವಮಾಸ ತುಂಬಿದರೂ ಹಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ತುಂಬ ಬಸಿರನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡೇ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಕಾಲ ಹಾಕಿದಳು. ಮಗು ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಗೆ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ದುಃಖಕಾರಣವಾಯಿತು. ಹಡೆಯುವ ಉಪಾಯವೇ ತೋಚದು ಆ ಸಾಧ್ವೀಮಣಿಗೆ. ಮಾಂಟಿಗೂ ದೊಡ್ಡ ಚಿಂತೆ. ಏನು ಮಾಡಲು

ತಿಳಿಯದೇ ಅವನು ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭವನ್ನು ಬಿಡದೇ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತ ಆ ಅಂತಸ್ಥ ಶಿಶುವನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಕೇಳಿದ.

ಮಾಂಟಿ:- ಮಗೂ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜೀವಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಚೇತನಗಳು ನಾನು ಎಂದು ಮನುಷ್ಯ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಳೆಯುವೆನು' ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಹಾತೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೂ ಉಂಟು. ಧರ್ಮ, ಅರ್ಥ, ಕಾಮ, ಮೋಕ್ಷ, ನಾಲ್ಕು ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳೂ ಕೈಗೆ ಎಟಕುವ ಜನ್ಮ ಎಂದರೆ ಮಾನವ ಜನ್ಮ ಒಂದೇ. ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸುವದು ಮಾನವ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸುಲಭ. ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸುವದು ನರಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನವು ಬೇರೆ ಯಾವ ಜನ್ಮದಿಂದ ಸಾಧ್ಯ? ದೇವತೆಗಳು ಕೂಡ ಮರ್ತ್ಯರಾಗಿ ಅವತರಿಸುವುದು ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ. ಇದು ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಚರ್ಯೆ ಮಾತ್ರ ಇದಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತ. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಆದರೂ ಸಾಕಾಗಲಿಲ್ಲವೇ ನಿನಗೆ ಈ ಗರ್ಭವಾಸ? ಹೊರಗೆ ಏಕೆ ಬರಲೊಲ್ಲಿ? ಮಾಂಟಿಯ ಮಗ ತಾಯಿಯ ಒಡಲಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತದ್ದು ಏಕೆ?

ಗರ್ಭಸ್ಥ ಶಿಶು:- ಪೂಜ್ಯ ತಂದೆಯೇ! ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದೆಲ್ಲವೂ ಸರಿ. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲೆನು. ಮಾನವ ಜನ್ಮ ದುರ್ಲಭ. ಆದರೆ ನಾನು ಕಲಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈಗ ಪ್ರಚಲಿತವಾದ ದುರ್ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತಿಳಿದು ಹೆದರಿ ಹೌಹಾರಿ ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ. ಕಾಲ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನನ್ನ ಮನ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೇ ದೂಷಿತವಾದರೆ ಹೇಗೆ? ನನ್ನ ಮನ್ಸಸು ದೂಷಿತವಾಗುವ ಭಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ನಾನು ನನ್ನ ಈ ತಾಯಿಯ ಉದರದ ಹೊದರಿನಿಂದ ಹೊರಬರುವೆ.'' ತಂದೆ ಮಾಂಟಿಗೆ ಗರ್ಭಸ್ಥ ಶಿಶುವಿನ ಈ ಆಶ್ಚರ್ಯಕಾರಕವಾದ ನುಡಿಗಳ್ನ ಆಲಿಸಿ ಕೌತುಕದ ಮೇಲೆ ಕೌತುಕ, ಅವನು ಏನೂ ತಿಳಿಯದೇ ಕೊನೆಗೆ ಕಾಲ ನಿಯಾಮಕನಾದ, ಕಾಲಕೂಟನನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸಿದ ಮಹಾಕಾಲ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೇ ಶರಣು ಹೋದ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಬೇಡಿಕೊಂಡ.

ದೇವೋತ್ತಮ, ರಕ್ಷಿಸು ಈ ನಿನ್ನ ಭಕ್ತನನ್ನು. ನೀನೇನೋ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯೆತೋರಿ ಪುತ್ರನನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಮಗು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷ ಕಳೆದರೂ ತಾಯಿಯ ಉದರಗುಹೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರಲೊಲ್ಲದು. ನೆಲವನ್ನು ಮುಟ್ಟಲೂ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಗರ್ಭವನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದ ನೀನು ಅದು ಗರ್ಭದಿಂದ ಬಹಿರ್ಭೂತವಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವಂತೆ ಮಾಡು.'' ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು ಮಾಂಟಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹೇಶ್ವರನಿಗೆ. ಆದರೆ ಇವನು ಮಾಡಿದ ಕೈಂಕರ್ಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಂತಸವೂ ಆಯಿತು. ಆಗ ಅವನು ತನ್ನ ವಿಭೂತಿ ರೂಪಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದನು. ''ಜ್ಞಾನ, ಧರ್ಮ, ವೈರಾಗ್ಯ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ಅಜ್ಞಾನ, ಅಧರ್ಮ, ಅವೈರಾಗ್ಯ, ಅನೈಶ್ವರ್ಯಗಳೇ, ನೀವು ಬೇಗ ಹೋಗಿರಿ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಮಾಂಟಿಯ ಮಗನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿರಿ'' ಆಗ ಆ ಭಗವದ್ಭೂತಗಳೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದವು. ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಗುಟ್ಟಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ತಳವೂರಿದ ಆ ಕಂದಮ್ಮನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುತ್ತ ನುಡಿದರು- ''ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದ ಮಾಂಟಿ ಕುಮಾರ, ನೀನು ಹೆದರಬೇಡ, ಧರ್ಮ ಜ್ಞಾನ, ವೈರಾಗ್ಯ, ಐಶ್ವರ್ಯಗಳೆಂಬ ನಾವು ನಿನ್ನ ಮನದಿಂದ ಎಂದೂ ದೂರವಾಗುವದಿಲ್ಲ'' ಅನಂತರ ಅಧರ್ಮವು ಹೇಳಿತು - ''ನಾನು ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ನನ್ನಿಂದ ನಿನಗೆ ಯಾವ ಭಯಾಪಾಯವೂ ಉಂಟಾಗಲಾರದು.''

ಮಹಾವಿಭೂತಿಗಳ ಈ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ಶಿಶು ತಾನಾಗಿ ಸಲೀಸಾಗಿ ಸವಿತ್ರಿಯ ಉದರದಿಂದ ಸರಿದು ಹೊರಬಂದಿತು. ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಕೂಡಲೇ ಕೂಸಿನ ಮೈಯಲ್ಲಿ, ನಡುಕ, ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಅಳುಕ, ತುಸು ಅವಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಗು ಅಳತೊಡಗಿತು.

ವಿಭೂತಿ:- ಮಾಂಟಿ ಮಹನೀಯನೆ, ನಿನ್ನ ಮಗನು ಕಾಲಮಾರ್ಗದ ಭಯದಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ಕಾಲಭೀತಿ ಎಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆಯುವನು.'' ಹೀಗೆ ಅವನಿಗೆಲ್ಲ ವರ ನೀಡಿ ಆ ಎಲ್ಲ ವಿಭೂತಿಗಳೂ ಮಹಾದೇವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರು. ಇತ್ತ ಆ ಹುಡುಗನು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಬೆಳೆಯುತ್ತ ನಡೆದ. ಉಪನಯನ ಸಂಸ್ಕಾರ ಆದ ಬಳಿಕ ಆ ಮಗು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ, ಪಶುಪತಿ ಮಂತ್ರದ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು, ಸದ್ಯೋಜಾತಾದಿ ಐದು ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಜಪ ಮಾಡುತ್ತ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ಪರನಾದನು. ಈ ಮಹೀಸಾಗರ ಸಂಗಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಉತ್ತಮ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಕಾಲಭೀತಿಯು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದನು. ಇಲ್ಲಿಯ ತೀರ್ಥ ಜಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಒಂದು ಕೋಟಿ ಮಂತ್ರ ಜಪ ಮಾಡಿದನು. ತನ್ನ ಜಪ ತಪೋನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಎದುರಿಗೆ ಇರುವ ಒಂದು ಬಿಲ್ವವೃಕ್ಷದ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಭುತ್ವವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದ್ದಿತು. ಎರಡು ಗಳಿಗೆ ಅವನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದದ ಅನುಭೂತಿ. ಬಾಹ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಆತ್ಮವು ಪರಮಾನಂದ ತುಂದಿಲವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷಾನಂದದ ತುದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ತೂಗಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದೊಂದು ಬಗೆಯ ಬ್ರಹ್ಮಸಮಾಧಿ. ಸ್ವರ್ಗಸುಖವು ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಟಿಯಲ್ಲ. ಇಂಥ ಮೌಕ್ತಿಕ ಆನಂದವನ್ನೂ ತನ್ನ ಮಂತ್ರಜಪ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಎರಡು ಘಳಿಗೆ ಅನುಭವಿಸಿ ಅವನು ಮತ್ತೆ ಮರಳಿ ಪೂರ್ವಾವಸ್ಥೆಗೆ ಬಂದನು.

ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಕಾಲಭೀತಿಗೆ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ. ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಕೌತುಕದ ಕೊನೆ ಏರಿನಿಂತ. ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡ - ''ಇಂಥ ಆನಂದ ನನಗೆ ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರಭಾಸ, ಕೇದಾರ, ಅಮರಕಂಟಕ ಮುಂತಾದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಜಪಿಸಿದಾಗಲೂ ಇಂಥ ದಿವ್ಯಾನಂದವು ಆ ನನ್ನ ಅನುಭೂತಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲವೂ ಈ ಮಹೀಸಾಗರ ಸಂಗಮ ತೀರ್ಥದ ಪ್ರಭಾವವೇ ಸರಿ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಈ ತೀರ್ಥವು ಕಾಶಿ, ಪ್ರಯಾಗ, ಪುಷ್ಕರ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಗಳಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ತಪೋನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಕೈಕೊಳ್ಳುವೆನು.'' ಹೀಗೆ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಕಾಲಭೀತಿಯು ಒಂಟಿ ಕಾಲಿನ ಹೆಬ್ಬೆರಳಿನ ತುದಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಅದೇ ಬಿಲ್ವವೃಕ್ಷದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅಖಂಡ ಮಂತ್ರ ಜಪವನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಒಂದು ಒಂದು ಬಿಂದು ಮಾತ್ರ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು ಸಾಗಿತು ಅವನ ಅಪರೂಪ ತಪೋನುಷ್ಠಾನ. ಹೀಗೆ ಒಂದು ನೂರು ವರುಷ ಉರುಳಿತು. ಹೀಗೆಯೇ ಒಂದು ಹನಿ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ ನೂರು ವರುಷ ಮಂತ್ರ ಜಪರೂಪವಾದ ತಪಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದ.

ಶ್ರೀ ಸ್ಕಂದ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೆಯ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಕಾಲಭೀತಿ ಆಗುಂತಕರ ಸಂಭಾಷಣೆ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೨೮

ಒಂದು ದಿನ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ನೀರು ತುಂಬಿದ ಒಂದು ಕೊಡವನ್ನು ತುಂಬಿ ಕೊಂಡು ಕಾಲಭೀತಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಇವನಿಗೆ ನಮಿಸಿ ಆನಂದದಿಂದ ನುಡಿದನು.

''ಮಹಾತ್ಮನೆ, ಇಂದು ನಿಮ್ಮ ನಿಯಮವು ಪೂರ್ತಿಯಾಯಿತಲ್ಲವೆ! ಒಂದೊಂದೇ ಹನಿಯನ್ನು ಕುಡಿದು ನೀವು ನೂರು ವರ್ಷ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸಿದಿರಿ. ಘೋರ ತಪವನ್ನು ತಪಿಸಿದಿರಿ. ಘೋರ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದಿರಿ. ಶಿವನ ದಯೆಯಿಂದ ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗಿದೆ ಈ ನಿಮ್ಮ ಶತಸಂವತ್ಸರದ ಅತ್ಯುಗ್ರ ಮಂತ್ರಜಪರೂಪ ತಪೋನುಷ್ಠಾನ. ಇನ್ನು ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ ಜಲಪಾನ ಮಾಡಲು ಯಾವ ಅಭ್ಯಂತರವೂ ಇಲ್ಲವಷ್ಟೆ! ತಮಗೆ ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕೆಂದು ಈ ತಿಳಿಯಾದ ಸಿಹಿನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ತಾವು ಜಲಪಾನ ಮಾಡಿರಿ. ನನ್ನನ್ನು ಕೃತಾರ್ಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿರಿ.

ಕಾಲಭೀತಿ:- ''ನಿನ್ನ ವರ್ಣ ಯಾವುದು? ಆಚಾರ ಎಂಥದು? ವ್ಯವಹಾರ ಯಾವ ಬಗೆಯದು? ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳು. ನಿನ್ನ ಜನ್ಮ ಆಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ ಬಳಿಕವೇ ನಿನ್ನ ನೀರನ್ನು ನಾನು ಗ್ರಹಣ ಮಾಡುವೆನು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಇಲ್ಲ.''

ಆಗಂತುಕ:- ''ನನ್ನ ತಾಯಿ ಯಾರೋ? ತಂದೆ ಯಾರೋ? ನನಗೆ ಯಾವುದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಾನು ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಹೀಗೆಯೇ ಇದ್ದಂತೆಯೇ ಇದ್ದ ನೆನಪು. ಧರ್ಮ ಆಚಾರಗಳಿಂದ ನನಗೇನು ಪ್ರಯೋಜನ?''

ಕಾಲಭೀತಿ:- ''ಹಾಗಿದ್ದರೆ, ನಾನು ಮುಟ್ಟಲಾರೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ನಿನ್ನ ನೀರನ್ನು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಗುರುಗಳು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ನನಗೆ ಉಪದೇಶ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ಗುರುಗಳ ಉಪದೇಶ ನನಗೆ ವೇದದ ಆದೇಶ. ಅದೇ ನನಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸಂದೇಶ. ಅದನ್ನು ಕೇಳು.''

''ನ ಜ್ಞಾಯತೇ ಕುಲಂ ಯಸ್ಯ ಬೀಜಶುದ್ಧಿ ಸ್ತಥೈವ ಚ ।
ತಸ್ಯ ಖಾದನ್ ಪಿಬನ್ ವಾಪಿ ಸಾಧುಃ ಸೀದತಿ ತಕ್ಷಣಾತ್ ॥

ಯಾವನ ಕುಲವು ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೋ, ಮತ್ತು ಯಾರ ಜನ್ಮವು ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲವೋ ಅಂಥ ಮನುಷ್ಯರ ಅನ್ನವನ್ನು ಉಂಡು ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದರೆ, ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ಪುರುಷನು ದುಃಖಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಯಾವನು ವರ್ಣದಿಂದ ಹೀನನೋ ಮತ್ತು ಶಿವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವೋ ಅವನಿಂದ ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬಾರದು. ಅಂಥ ಜಾತಿಹೀನ, ಆಚಾರ ಹೀನನಾದ ದುರ್ಜನನಿಗೆ ಯಾವ ದಾನವನ್ನೂ ಕೊಡಬಾರದು. ಇದು ನನ್ನ ಗುರುವಿನ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ.

ಆಗಂತುಕ:- ''ನಿನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ನನಗೆ ನಗು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಅಯ್ಯಾ! ನೀನೆಂಥ ಅವಿವೇಕಿ! ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಸದಾಶಿವನು ಸದಾವಾಸ ಮಾಡುವನಷ್ಟೇ! ಆದುದರಿಂದ ಯಾರನ್ನೂ ನಿಂದಿಸಕೂಡದು. ಧಿಕ್ಕರಿಸಕೂಡದು. ನೀನು ಮಾಡಿದ ಧಿಕ್ಕಾರ, ನಿಂದೆ ಎಲ್ಲವೂ ಶಿವನಿಂದೆಯೇ ಆಗುವದು. ತಾನು ಬೇರೆ, ತನ್ನೆದುರು ನಿಂತ ಮನುಷ್ಯನು ಬೇರೆ ಎಂದು ಜೀವಜೀವರಲ್ಲಿ ಭೇದವನ್ನು ಎಣಿಸುವವನು ಅಜ್ಞಾನಿ. ಭೇದದರ್ಶಿಗೆ ಮೃತ್ಯುಭಯ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ.

ಶುದ್ಧಾಶುದ್ಧತೆಯ ಬಗೆಗೆ ನಿನ್ನ ವಿಚಾರವಾದರೂ ಏನಿದೆ? ನಾನು ಹೊತ್ತು ತಂದೆ ಈ ಕೊಡವು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ, ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ನೀರಿನಿಂದ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅಶುದ್ಧಿ ಎಲ್ಲಿ ಬಂತು? ಪೃಥ್ವಿ, ಅಗ್ನಿ, ಜಲ, ಇವು ಮೂರರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಅಶುದ್ಧ? ಇನ್ನು ಅದನ್ನು ಹೊತ್ತು ತಂದ ನನ್ನ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಆ ನೀರು ಅಶುದ್ಧವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನೀನು ಎನ್ನಬಹುದು. ಆದರೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡು. ನನ್ನ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಕೊಡ ಮೈಲಿಗೆ ಆಗುವದಾದರೆ. ನಿನಗೂ ಮೈಲಿಗೆ. ನಾನು ನಿಂತ ನೆಲದಲ್ಲಿಯೇ ನೀನು ನಿಂತಿರುವೆಯಲ್ಲವೆ? ನಾನು ಮುಟ್ಟಿದ ನೆಲವನ್ನೇ ನೀನು ಮೆಟ್ಟಿದರೆ, ನಿನಗೆ ಮೈಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ಆಗುವದಿಲ್ಲ? ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ನನ್ನ ಸಂಪರ್ಕವೇ ಆಗಬಾರದು ಎಂದು ನಿನ್ನ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದರೆ, ನಾನು ಮುಟ್ಟಿದ ನೆಲವನ್ನು ಕೂಡ ನೀನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಬಾರದು. ನಾನು ನೆಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತಾಗ ನೀನು ಮುಗಿಲಲ್ಲಿ ಹಾರಾಡು. ಹೀಗೆಲ್ಲ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತ ಹೋದರೆ, ನಿನಗೆ ಮೂರ್ಖನೆನ್ನದೆ ನಾನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯಲಿ?''

ಕಾಲಭೀತಿ:-''ನಿನ್ನದು ಮೊಂಡು ವಾದ. ಪಾಖಂಡಿ ವಿಚಾರ. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವನೇ ಇರುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಮಡಿ ಮೈಲಿಗೆ, ಶುದ್ಧಿ, ಅಶುದ್ಧಿ, ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಬೇಕೆ? ಶಿವ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ ಇರುವದರಿದ ಎಲ್ಲರೂ ಪವಿತ್ರ ಎಂದು ನೀವು ಹೇಳುವಿರಷ್ಟೇ! ಹಾಗಾದರೆ, ಶಿವನು ಮೃಷ್ಟಾನ್ನದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಭಕ್ಷ ಭೋಜ್ಯಗಳಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ನೀವು ಮಣ್ಣನ್ನೆ ಏಕೆ ಮುಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ? ಸಿಹಿ ನೀರಿನಲ್ಲೂ ಶಿವ, ರಾಡಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವ, ಸಿಹಿ ನೀರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಾಡಿ ನೀರನ್ನೇ ಏಖೆ ಕುಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ? ಈ ತರಹದ ವಿಚಾರ ಅವ್ಯವಹಾರ್ಯ. ಸಂಸಾರದ ಈ ವ್ಯವಹಾರ ಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು. ಆ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಈ ಎಲ್ಲ ಪಾಂಚಭೌತಿಕ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಮರೂಪಾತ್ಮಕ ಪ್ರಪಂಚದ ಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬದ್ಧವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನಾಮ ಪ್ರಪಂಚವು ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾಗಿದೆ. ಧ್ವನಿ, ವರ್ಣ, ಪದ, ವಾಕ್ಯ, ಇದೇ ನಾಮಾತ್ಮಕ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಆಧಾರ ಸ್ಥಾನಗಳು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಧ್ವನಿ ನಾದ ಸ್ವರೂಪ. ಓಂಕಾರ ಪೂರ್ವಕವಾದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಕ್ಷರವೇ ವರ್ಣ ಎನಿಸಲ್ಪಡುವದು. 'ಶಿವಂ' ಎಂಬ ಸುಬಂತ ಶಬ್ದವು ಪದ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. 'ಶಿವಂ ಭಜೇತ್' ಎಂಬ ವಿಧಿಯು ತಿಜಂತ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಅನ್ವಿತವಾದ್ದರಿಂದ ವಾಕ್ಯ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವದು.

ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವಾಕ್ಯವು ಕೂಡ ಮೂರು ವಿಧವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಭು ಸಮ್ಮಿತ, ಸುಹೃತ್ ಸಮ್ಮಿತ, ಕಾಂತಾ ಸಮ್ಮಿತ ಎಂದು. ಒಡೆಯನು ತನ್ನ ಸೇವಕನಿಗೆ ಈ

ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡು' ಎಂದು ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲವೆ! ಹಾಗೆ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಭುವಿನಂತೆ 'ಸುರಾಪಾನ ಮಾಡಬಾರದು' 'ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಬಾರದು', 'ಸೆರೆ ಕುಡಿಯಬಾರದು', 'ವ್ಯಭಿಚಾರ ಮಾಡಬಾರದು' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಪ್ರಭುವಿನ ಅಧಿಕಾರ ವಾಣಿಯಿಂದ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅನುಶಾಸನ ಗೈಯುತ್ತವೆ, 'ನ ಸುರಾಂ ಪಿಬೇತ್' 'ಸತ್ಯಂವದ' ನ ಪರದಾರಾನ್ ಗಚ್ಚೇತ್' ಎಂದು ಮುಂತಾದ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಆದೇಶದ ವಾಕ್ಯಗಳು ಪ್ರಭು ಸಮ್ಮಿತ ಎಂದು ಕರೆಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣದ ವಾಕ್ಯಗಳು ಗೆಳೆಯರಂತೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸಾಧಕ ಬಾಧಕಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವವು. ನೀತಿ ನಿಷ್ಠನಾಗಿ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದರೆ ನಿನಗೆ ಸುಖವಾಗುವದು. ನೀತಿಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ದುರ್ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದರೆ ನಿನಗೆ ದುಃಖವಾಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಒಳ್ಳೆಯ ದಾರಿ ಹಿಡಿ' ಎಂದು ಪ್ರೀತಿಯ ಗೆಳೆಯನಂತೆ ಬೋಧಿಸುವವು. ಆದುದರಿಂದ ಇವುಗಳಿಗೆ 'ಸುಹೃತ್ ಸಮ್ಮಿತ ವಾಕ್ಯ' ಎಂದು ಕರೆಯುವರು. ಇದರಂತೆ ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಸರಸ ಸುಂದರವಾದ, ವ್ಯಂಗ್ಯ ಭಂಗಿಯ ಚತುರೋಕ್ತಿಯಿಂದ ಕಾಂತೆಯರು ತಮ್ಮ ಪ್ರಿಯಕರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ಪ್ರೀತಿಯ ಬಲದಿಂದಲೇ ಸನ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚುವಂತೆ ಮನಃ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಮೃದು ಮಧುರವಾಗಿ ಮಾಡುವದರಿಂದ ಕಾಂತಾ ಸಮ್ಮಿತ ವಾಕ್ಯ ಎನಿಸುವವು.

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಭುಸಮ್ಮಿತವಾದ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ವಾಕ್ಯಗಳು ಮಾನವನನ್ನು ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಬಹಿರಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಪವಿತ್ರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವವು. ಸ್ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಅಪವರ್ಗಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದವರು ಈ ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿಗಳ ಪ್ರಭು ಸಮ್ಮಿತ ನಿದೇಶ, ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸಲೇಬೇಕು, ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಮಾನವರು ಪ್ರಭು ಸಮ್ಮಿತ ಹಾಗೂ 'ಸುಹೃತ್' ಸಮ್ಮಿತ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಲೇಬೇಕು. ಅವುಗಳ ಆದೇಶಗಳನ್ನೂ ಪಾಲಿಸಲೇಬೇಕು. ಎಂದು ಅವುಗಳ ಕಟ್ಟಪ್ಪಣೆ. ಇದನ್ನು ಮೀರಿದರೆ ಘೋರ ನರಕ. ಈ ಎಲ್ಲ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರ ವಚನಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾದ ಸಮಾನತೆಯ ಮಾತನ್ನು ಆಡಿದರೆ ಮನಬಂದಂತೆ ನಡೆಯುವದಾದರೆ, ಆ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ವ್ಯರ್ಥವೆ! ಹಿಂದೆ ಆಗಿ ಹೋದ ವಶಿಷ್ಠ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಮಾಂಧಾತ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ, ಮುಂತಾದ ಮಹಾಮಹಿಮರಾದ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳು ಮೂರ್ಖರೆ? ರಾಜರ್ಷಿಗಳು ಹುಚ್ಚರೆ? ಅವ್ಯವಹಾರ್ಯವಾದ ಪಕ್ವ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡ ನಿಮ್ಮಂಥ ನಾಸ್ತಿಕರು ಮಾತ್ರ ಬುದ್ಧಿವಂತರೊ? ವೇದವೇದಾಂಗ, ವೇದಾಂತಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನರಾಗಿ ಆ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಆದೇಶವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೆ ತರುವ ಸಾತ್ವಿಕರು ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ರಜೋಗುಣ ವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಂಡ ಮಾನವರು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ. ತಮೋಗುಣ ಪ್ರಧಾನರಾದ ನಾಸ್ತಿಕರು ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ. ಸಾತ್ವಿಕ ಆಚಾರ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗ ನಿಶ್ಚಿತ, ತಾಮಸ, ಆಚಾರವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಸ್ವಾರ್ಥ, ವಂಚನೆ, ಮೋಸ, ಪರದ್ರೋಹ, ನರಹತ್ಯೆ, ಸುರಾಪಾನ, ಕಳವು, ವ್ಯಭಿಚಾರ, ಮುಂತಾದ ದುರಾಚಾರಗಳಿಂದ ನರಕವು ನಿಶ್ಚಿತ. ಆದುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯರು ಶಾಸ್ತ್ರ ಆದೇದಂತೆ ಸಾತ್ವಿಕರಾಗಬೇಕು. ಸದಾಚಾರಿಗಳಾಗಬೇಕು.

ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲ ಭೂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವನೇ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ತಿನ್ನಬಹುದು ಬಯಸಿದ್ದನ್ನು ಕುಡಿಯಬಹುದು.

ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಮುಟ್ಟಬಹುದು. ಮಡಿ ಎನ್ನುವದು ಇಲ್ಲ. ಮೈಲಿಗೆ ಎನ್ನುವದೂ ಎಲ್ಲ. ಇದೇ ಅಷ್ಟೇ ನಿನ್ನ ವಾದ! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಬಂಗಾರದ ಆಭರಣಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಕೆಲವು ಚೊಕ್ಕ ಚಿನ್ನದ ಆಬರಣ. ಕೆಲವು ಅಶುದ್ಧ ಚಿನ್ನದ ಆಭರಣ. ಎಲ್ಲವೂ ಬಂಗಾರದ ಆಭರಣಗಳೇ. ಆದರೂ ಕೆಟ್ಟ ಬಂಗಾರದ ಆಭರಣವನ್ನು ಯಾರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ಆಭರಣಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದದ್ದು ಬಂಗಾರವೇ ಆದರೂ ಒಂದು ಶುದ್ಧ ಇನ್ನೊಂದು ಅಶುದ್ಧ. ಶುದ್ಧ ಗ್ರಾಹ್ಯ. ಅಶುದ್ಧ ಅಗ್ರಾಹ್ಯ ಅಲ್ಲವೆ! ಅದರಂತೆ ಭಗವಾನ್ ಸದಾಶಿವನು ಉಚ್ಚ, ನೀಚ, ದುರ್ಜನ, ಸಜ್ಜನ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಖೊಟ್ಟಿ ಬಂಗಾರವನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದರೆ, ಶುದ್ಧ ಬಂಗಾರವಾಗುವಂತೆ ದುಷ್ಟ ಮಾನವನು ಕೂಡ ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ, ಸದಾಚಾರ ವ್ರತ ನಿಯಮ, ಉಪವಾಸ, ಶಿವಾರಾಧನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಅಶುದ್ಧವಾದ ಶರೀರವನ್ನು ಶುದ್ಧವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಚ್ಚ ಅಪರಂಜಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಅಪವಿತ್ರವಾದ, ಶಾಸ್ತ್ರ ನಿಷಿದ್ಧವಾದ ಅಶುದ್ಧ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಾರದು, ತಿನ್ನಬಾರದು, ಕುಡಿಯಬಾರದು. ನಿಷಿದ್ಧ ಪದಾರ್ಥ ಸೇವನೆಯಿಂದ ಮಾನವನ ದೇಹವು ಅಶುದ್ಧವಾಗುವುದು. ಮನಸ್ಸು ಕಲುಷಿತವಾಗುವುದು. ಕಲುಷಿತವಾದ ದುಷ್ಟ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಆವಿರ್ಭಾವ ಆಗದು. ಶಿವನು ನಮ್ಮ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಲಿ ಎಂದು ಬಯಸುವವನು ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಈ ಪರಿಶುದ್ಧಿಗೆ ಆಚಾರ ಶಉದ್ಧಿ, ವಿಚಾರ ಶುದ್ಧಿ ಅವಶ್ಯಕ. ಶುದ್ಧ ದೇಹ, ಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ, ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ರೀತಿಯಿಂದ ಶಿವಾರಾಧನೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಶಿವನು ಮೆಚ್ಚುವನು. ಸ್ವರ್ಗ ಮೋಕ್ಷಾದಿ ಸದ್ಗತಿಗಳನ್ನೂ ಕರುಣಿಸುವನು. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಮೂಲ ಕಾರಣವಾದ ಅಂತರಂಗ ಶುದ್ಧಿ ಬಹಿರಂಗ ಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ನಾವು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ವ್ರತ ಉಪವಾಸ ಜಪತಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಜಪತಪಗಳಿಂದ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನಾದ ಮಾನವನು ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಶುದ್ಧಾಶುದ್ಧರತೆಯ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದೆ, ನಾಸ್ತಿಕರಾದ ದುರ್ಜನರಿಂದ ಏನಾದರೂ ದಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಪತಿತನಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

'ಸರ್ವತೋ ಯಃ ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹೀ ನಿರಾಹಾರೀ ಚ ಯಃ ಪುಮಾನ್ ।
ಶುಚಿಃ ಸ್ಯಾದಲ್ಪದಿವಸಾತ್ ಪತಿತೋಽಸೌ ಭವೇತ್ ಸ್ಫುಟಮ್ ॥

ಇದು ವೇದದ ಆದೇಶ. ಆಹಾರ ಬಿಟ್ಟು ಇಷ್ಟು ದಿನ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಶಿವಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸಿ ತಪಿಸಿದವನು ಕಂಡ ಕಂಡವರ ಕಡೆಯಿಂದ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡರೆ ಆಗ ತಾನೂ ಅಶುದ್ಧನಾಗಿ ಪತಿತನಾಗಿ ಬಿಡುವನು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ.

ನಾನು ನಿನಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಿಬಿಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನ ವಿಚಾರಗಳು ನಾಸ್ತಿಕ ವಿಚಾರ. ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ನೀನು ಮನ್ನಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಅವೈದಿಕರಿಂದ ನಾನು ಏನನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾರೆ. ನನಗೆ ಅದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದೇ ಆಗಲಿ, ಕೆಟ್ಟದೇ ಆಗಲಿ, ನನಗೆ ವೇದವು ಪರಮ ಪ್ರಮಾಣ. ಅದರ ಆಜ್ಞೆಯೂ ನನಗೆ ಶಿರಸಾಮಾನ್ಯ. ನೀರಿಲ್ಲದೇ ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ ಹೋದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ವೇದ ವಿರೋಧಿಯ ನೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಾರೆ.''

ಕಾಲಭೀತಿಯ ಈ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಗಹಗಹಿಸಿ ನಗತೊಡಗಿದ ಆ ಕೊಡ ಹೊತ್ತ ಮನುಷ್ಯ. ತನ್ನ ಬಲಗೈ ಹೆಬ್ಬೆರಳಿನಿಂದ ಅವನು ನೆಲವನ್ನು ಬಗೆದು ಅಗೆದ. ದೊಡ್ಡದಾದ ಒಂದು ತಗ್ಗು ಉಂಟಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕೊಡದಿಂದ ನೀರನ್ನು ಸುರವಿದ. ಆ ತಗ್ಗು ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿ ದೊಡ್ಡ ಹೊಂಡವಾಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಆ ಕೊಡದಲ್ಲಿ ನೀರು ಹಾಗೆ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಆಗ ಅವನು ತನ್ನ ಕಾಲಿನ ಉಗುರುಗಳಿಂದ ಮತ್ತೆ ಒಂದು ಕೆರೆಯನ್ನು ತೋಡಿದ. ತನ್ನ ಕೊಡದಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ನೀರಿನಿಂದ ಅದನ್ನು ತುಂಬಿದ. ಹೀಗೆ ಕೈಬೆರಳಿನಿಂದ ಒಂದು ಹೊಂಡ, ಕಾಲುಬೆರಳಿನಿಂದ ಒಂದು ಸರೋವರ - ಎರಡನ್ನೂ ತೋಡಿ ತನ್ನ ಒಂದೇ ಕೊಡದಲ್ಲಿಯ ನೀರಿನಿಂದ ಅವೆರಡೂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಜಲಾಶಯಗಳು ತುಂಬಿ ತುಳುಕಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಕಾಲಭೀತಿಯ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನು ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಭೂತ ಪ್ರೇತಗಳ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವರು. ವಾಮಾಚಾರಿಗಳೂ, ಕೆಲವು ಕ್ಷುದ್ರವಾದ ತಾಮಸೀ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಇಂಥ ಅನೇಕ ಪವಾಡಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಜನರ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಹಾಕಿ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಳಿಸಿ ತಮ್ಮ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇಂಥ ಅಸುರೀ ಶಕ್ತಿಯ ಕ್ಷುದ್ರ ಸಿದ್ಧಿಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗಬಹುದಾದ ತೋರಿಕೆಯ ಚಮತ್ಕಾರಗಳಿಗೆ, ಅಪಾತತಃ ಪ್ರಭಾವಗಳೆಗ ಸಾತ್ವಿಕರು ಮರುಳಾಗಬಾರದು.

ಯತೋ ಬಹುವಿಧಂ ಚಿತ್ರಂ ಭವೇದ್ಭೂತಾದ್ಯುಪಾಸಿಷು
ತಚ್ಚಿತ್ರೇಣ ನ ಜಹ್ಯಾಚ್ಚ ಶ್ರುತಿಮಾರ್ಗಂ ಸನಾತಮ್ ॥

ಭೂತ ಪ್ರೇತಾದಿ ಉಪಾಸಕರು ಮಾಡುವ ಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಸಿದ್ಧಿ ಅಥವಾ ಚಮತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಕಂಡು ವಿವೇಕಿಗಳಾದವರು ಸನಾತನವಾದ ವೇದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಎಂದೂ ಬಿಡಬಾರದು ಎಂದು ಪ್ರಮಾಣ ವಚನವಿದೆ. ಈ ವಚನವನ್ನು ನೆನೆದು ಈ ಆಗಂತುಕನು ತನ್ನ ಹಸ್ತಪಾದಾಂಗುಲಿಗಳಿಂದ ಹೊಂಡ ಹೊಕ್ಕರಣಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅದರಿಂದ ತನ್ನ ಹಸ್ತಪಾದಾಂಗುಲಿಗಳಿಂದ ಹೊಂಡ ಹೊಕ್ಕರಣಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅದರಿಂದ ತನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಕುಂಭದಿಂದಲೇ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಕೌತುಕ ಪಡದೇ ಪ್ರಶಾಂತ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

ಆಗಂತುಕ:-"ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮ, ನೀನೊಬ್ಬ ಮಹಾಮೂರ್ಖ. ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ಮಾತ್ರ ಪಂಡಿತರ ಮಾತಿನಂತೆ ಇರುತ್ತವೆ. ನಿನ್ನ ಈ ಪ್ರಜ್ಞಾವಾದವನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಹುಚ್ಚು ನಗೆ. ಪುರಾಣ ಬಲ್ಲವರ ಬಾಯಿಂದ ಬಂದ ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಿಲ್ಲವೆ?

ಕೂಪೋಽನ್ಯಸ್ಯ ಘಟೋಽನ್ಯಸ್ಯ ರಜ್ಜುರನ್ಯಸ್ಯ ಭಾರತ
ಪಾಯಯತ್ಯೇಕಃ ಪಿಬತ್ಯೇಕಃ ಸರ್ವೇತೇ ಸಮಭಾಗಿನಃ ॥

ಯಾರದೋ ಬಾವಿ, ಯಾರದೋ, ಕೊಡ, ಹಗ್ಗ ಬೇರೊಬ್ಬನದು, ಒಬ್ಬನು ಹನಿಸುವನು, ಒಬ್ಬನು ಕುಡಿಯುವನು, ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸಮಭಾಗಿಗಳು, ಅದರಂತೆ, ನನ್ನದು ನೀರು ಇರುತ್ತದೆ. ನೀನು ಧರ್ಮದ ಮರ್ಮವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತವ. ಅಂದಬಳಿಕ ನನ್ನ ನೀರನ್ನು ಏಕೆ ಕುಡಿಯುವದಿಲ್ಲ?

ನಾರದ:- ಅರ್ಜುನ, ಆಗಂತುಕ ಹೇಳಿದ ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯವು ಕಾಲಭೀತಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲವುಂಟು ಮಾಡಿತು. ಈ ಪುರಾಣ ಶ್ಲೋಕ ಅರ್ಥದ ಬಗೆಗೆ ಅವನು

ವಿಚಾರ ಮಾಡಿಯೇ ಮಾಡಿದ. ಎಲ್ಲರೂ ಫಲಕ್ಕೆ ಸಮಾಗಿ ಭಾಗೀದಾರರು ಹೇಗೆ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವೇ ಹೊಳೆಯಲಿಲ್ಲ. ಹಗ್ಗ ಕೊಡ ಮುಂತಾದ, ಸಾಧನಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸಮಾನ ಫಲಭಾಗಿ ಆಗುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೀತಿಯಿಂದ ಆಲೋಚನೆಗೈದು ಅವನು ಆಗಂತುಕನಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟ.

ಕಾಲಭೀತಿ:- ಭದ್ರಪುರುಷ, ನೀನೇನೋ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದೆ, ನೀನು ಹೇಳಿದ ಪುರಾಣ ವಚನವು ನನಗೂ ಮಾನ್ಯವೇ. ಬಾವಿ, ಕೆರೆ, ಸರೋವರಗಳ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಯಾವ ದೋಷವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಗ ನೀನು ಈ ಹೊಂಡ ಹಾಗೂ ಸರೋವರಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಬಿಂದಿಗೆಯ ನೀರಿನಿಂದಲೇ ತುಂಬಿರುವೆ. ಇದನ್ನು ನಾನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನೋಡಿರುತ್ತೇನೆ. ಇದು ತೆರೆದ ಎದೆಯ ಭೂಮಿ ತಾಯಿಯ ವಕ್ಷಸ್ಥಳದಿಂದ ಚಿಮ್ಮಿ ಬಂದ ನೀರು ಅಲ್ಲ, ಅತವಾ ಮುಗಿಲು ಮಂಟಪದಿಂದ ಸುರಿದು ಬಂದ ಭಗವಂತನ ಕರುಣಾಜಲವೂ ಅಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಈ ಕೆರೆ ಸರಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ತುಂಬಿಸಿದ ನೀರನ್ನು ತಪಸ್ವಿಯಾದ ನಾನು ಹೇಗೆ ಕುಡಿಯಲಿ? ಏನೇ ಆಗಲಿ, ನಿನ್ನ ನೀರು ಶುದ್ಧವೇ ಇರಲಿ, ಅಶುದ್ಧವೇ ಇರಲಿ, ನಾನು ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಾರೆ, ಹಿಡಿಯಲಾರೆ'' ಕಾಲಭೀತಿಯ ದೃಢ ನಿಶ್ಚಯದ ಖಡಾಖಂಡಿತ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಗಂತುಕನು ಗಹಗಹಿಸಿ ಅಟ್ಟಹಾಸಗೈದ. ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ಬಿಟ್ಟ.

ಈಗ ಮಾತ್ರ ಕಾಲಭೀತಿಯು ಕೌತುಕದ ಕೊನೆ ಏರಿ ನಿಂತ. ಅವನಿಗೆ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ. ಈಗ ಮಾತ್ರ ಅನಿವಾರ್ಯವೇ ಆಯಿತು. ಇದೇನು ಚಮತ್ಕಾರ? ಎಂದು ಅವನು ಚಕಿತ ಚಮತ್ಕೃತನಾಗಿ ಆಚೀಚೆ ನೋಡುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ವವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಸುಂದರವಾದ ಒಂದು ಶಿವಲಿಂಗವು ಪ್ರಕಟ. ಅದರ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ದಶದಿಕ್ಕುಗಳೂ ಪ್ರಕಾಶಿತ. ದಿವ್ಯ ಧೀಧಿತಿಯಿಂದ ಪರಿಸರ ಪ್ರದೇಶವೆಲ್ಲವೂ ಉದ್ಭಾಸಿತ. ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಿಂದ ಆ ಶಿವಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ ಪಾರಿಜಾತ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ. ಸುತ್ತುಮುತ್ತಲೂ ದೇವತಾಮುನಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿ. ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಕಾಲಭೀತಿಯು ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ವಂದನೆಗೈದ. ಕೈಮುಗಿದು ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ.

''ಮಹಾಕಾಲನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ, 'ಕಾಲಯತಿ ಇತಿ ಕಾಲಃ' ಎಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಮಹಾಕಾಲ ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಮಾನವರ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಸಂಸಾರದ ಪಂಕವನ್ನೂ ನೀನು ನಾಶ ಮಾಡುವದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಹಾಕಾಲ ಹೆಸರು ಸಾರ್ಥಕ. ವೇದಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯೆಗಳ ಅಧೀಶ್ವರ ಎಂದು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ತತ್ಪುರುಷ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತವೆ. ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ನೀನೇ ಅಧೀಶ್ವರ, ನಾನು ನಿನಗೇ ಶರಣು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ನಮೋ ನಮಃ. ''ಕಾಲಭೀತಿಯ ಈ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಮ ಸಂತುಷ್ಟನಾದ ಪ್ರಭು ಪರಮೇಶ್ವರ'' ಲಿಂಗದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ದರ್ಶನ ನೀಡಿದನು. ಆ ಮಹೇಶ್ವರನ ದಿವ್ಯ ದೇಹದ ದೀಪ್ತ ದೀಧಿತಿಗಳಿಂದ ದಶದಿಕ್ಕುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಜಗಜಗಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ಪರಮೇಶ್ವರ:- ''ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಈ ತೀರ್ಥದ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೀನು ಆರಾಧನೆ ಮಾಡಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಸುಪ್ರಸನ್ನ. ಸುಸಂತುಷ್ಟ. ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಅಧಿಕಾರ ಕೂಡ ನಡೆಯದು. ನಿನ್ನ ಧರ್ಮನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ಮನುಷ್ಯನ

ರೂಪದಿಂದ ನಿನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೆ. ನಿನ್ನ ಸತ್ವ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನೇ ಮಾಡಿದೆ. ವೇದ, ಧರ್ಮ, ಸದಾಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ನಿನ್ನ ಶ್ರದ್ಧಾ ಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಪರಮಾನಂದವಾಯಿತು. ನಿನ್ನಂಥ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮತ್ತು ತಪೋವಿರಾಗಿಗಳು ಪಾಲನ ಮಾಡುತ್ತಲಿರುವ ಆ ಧರ್ಮವೇ ಧನ್ಯವು. ಇದೀಗ ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ನಾನು ಎರಡು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ತಗ್ಗುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡದಿಂದ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿರುವೆನಷ್ಟೇ. ಆ ಕೊಡದಲ್ಲಿ ನಾನು ತಂದದ್ದು ಸರ್ವತೀರ್ಥೋದಕ. ಎಲ್ಲ ತೀರ್ಥಗಳಿಂದಲೂ ಪುಣ್ಯಜಲವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಆ ಕೊಡದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನೇ ಆ ಹೊಕ್ಕರಣೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಸರೋವರದಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ತುಂಬಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೇನಾದರೂ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದರೆ ಹೇಳು. ವರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ನಿನ್ನಂಥ ಭಕ್ತನಿಗೆ ಕೊಡದಿರುವುದು ಯಾವುದಿದೆ?

ಕಾಲಭೀತಿ:- ದೇವದೇವೋತ್ತಮ, ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನನೇ! ನಾನು ಧನ್ಯ. ಧನ್ಯ. ನೀನು ಸಂತುಷ್ಟನಾದರೆ ಸಾಕು. ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮ ಕರ್ಮಗಳು ಸಫಲ. ನಾವು ಮಾಡುವ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ಶಿವಪ್ರೇರಣೆ ಶಿವಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ ಅಲ್ಲವೆ! ನೀನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗದಿದ್ದರೆ, ಶ್ರಮವೆಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥವೇ ಸರಿ. ನೀನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿದ್ದರೆ, ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ನಿರಂತರವೂ ನೆಲೆಸಿಬಿಡು. ಈ ಬಿಲ್ವಪತ್ರದ ಕೆಳಗೆ ಸ್ವಯಂಭೂವಾಗಿ ಉದ್ಭವಿಸಿ ಬಂದ ಈ ಶಿವಲಿಂಗದ ಪೂಜೆ ಆರಾಧನೆಗಳು, ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಿದ ದಾನ, ಧರ್ಮ, ಯಜ್ಞ ಯಾಗ ಮುಂತಾದ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳು ಅಕ್ಷಯ ಫಲಪ್ರದವಾಗಲಿ.

ಬೇರೆ ಕಡೆ ಐದು ಸಾವಿರ ಶಿವಮಂತ್ರ ಜಪದಿಂದ ಬರುವ ಪುಣ್ಯವು ಇಲ್ಲಿಯ ಸ್ವಯಂಭೂ ಶಿವಲಿಂಗದ ದರ್ಶನದಿಂದಲೇ ದೊರಕಲಿ. ಈ ಶಿವಲಿಂಗವು ಕಾಲಮಾರ್ಗದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಪಾರು ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಮಹಾಕಾಲ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಲಿ. ಈ ಪುಣ್ಯಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಗಂಗಾಧರನ ಅಂಗುಷ್ಠ ಅಂಗುಲಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಈ ಬಾವಿ ಹಾಗೂ ಸರೋವರಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಪಿತೃತರ್ಪಣವನ್ನು ನೀಡುವವರು ಸರ್ವತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಿತೃಕಾರ್ಯದಿಂದ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ದಿವ್ಯಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಲಿ.

ಶಂಕರ:- ಭಕ್ತವರೇಣ್ಯ, ಸ್ವಯಂಭೂ ಲಿಂಗಗಳಿದ್ದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ನಿತ್ಯ ನಿವಾಸ ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿಯೂ ಇರುವದು. ಲಿಂಗಗಳು ಐದು ವಿಧ, ಸ್ವಯಂಭೂ ಲಿಂಗ, ರತ್ನಮಯ ಲಿಂಗ, ಧಾತುಲಿಂಗ, ಶಿಲಾಮಯಲಿಂಗ, ಚಂದನಾದಿ ಲೇಪನಿರ್ಮಿತ ಲಿಂಗ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಮೊದಲಿನ ಲಿಂಗಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಕೊನೆಯದಾದ ಲೇಪಜನಿತ ಲಿಂಗಕ್ಕಿಂತ ಶಿಲಾಮಯ ಲಿಂಗದ ಆರಾಧನೆಯಿಂದ ಹತ್ತುಪಟ್ಟು ಪುಣ್ಯ ಹೆಚ್ಚು. ಶಿಲಾಮಯಕ್ಕಿಂತ ಧಾತುಜ ಲಿಂಗ, ಅದಕ್ಕಿಂತ ರತ್ನಮಯಲಿಂಗ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಯಂಭೂಲಿಂಗ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹತ್ತು ಹತ್ತು ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಪುಣ್ಯಪ್ರದಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ತಾರಕಾಮಯಲಿಂಗ, ಪಾತಾಳದಲ್ಲಿ ಹಾಟಕೇಶ್ವರಲಿಂಗ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂಭೂಲಿಂಗ ಇವು ಶುಭಫಲದಾಯಕ ಆಗಿವೆ. ಈ ಸ್ವಯಂಭೂ ಲಿಂಗದ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಪೂಜೆಮಾಡಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡರೆ, ಸರ್ವಾಪೇಕ್ಷೆಗಳೂ ಸಿದ್ಧಿಸುವುವು. ಇಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಹಣ್ಣು, ಹೂವು, ಕಾಯಿ, ನೈವೇದ್ಯ, ಪೂಜೆ, ಸ್ತೋತ್ರ, ದಾನ, ಅಥವಾ ಬೇರಾವುದೇ ಶುಭಕರ್ಮಗಳು ಅಕ್ಷಯವಾಗುವುವು.

ವತ್ಸ! ಮಾಘ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ದಶೀ ದಿನದಂದು ಶಿವಯೋಗದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಶಿವನಿರ್ಮಿತ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಹಗಲು ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆ, ರಾತ್ರಿ, ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಪ್ರಹರದ ಮಹಾಕಾಲನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ, ಎಲ್ಲ ಲಿಂಗಗಳನ್ನೂ ಏಕಕಾಲಕ್ಕೆ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ, ಜಾಗರಸೇವೆ ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಫಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು. ಚತುರ್ದಶೀ, ಅಷ್ಟಮೀ, ಸೋಮವಾರ ಹಾಗೂ ಇತರ ಪರ್ವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಈ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನಿಗೆ ಸುನಿಶ್ಚಿತ ಶಿವಪದ ಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಜಪತಪ ಹಾಗೂ ರುದ್ರಮಂತ್ರ ಪಾರಾಯಣಗಳಿಗೆ ಅಕ್ಷಯ ಫಲ. ಭಕ್ತ ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ಕಾಲ ಮಾರ್ಗ ಎಂದರೆ, ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ, ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರದಿಂದ ವರ್ತಿಸುವ ನಾಸ್ತಿಕ ಮಾರ್ಗ. ಕಾಲ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ದೂರಸರಿದು ನಿನ್ನ ಅಚಲವಾದ ಧರ್ಮಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ವಾದ ಮಾಡಿ ದುರ್ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಗೆದ್ದದ್ದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಹೆಸರು ಮಹಾಕಾಲ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಲಿ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಗನೆ ಕರಂಧಮ ಎಂಬ ರಾಜರ್ಷಿಯು ಬರಲಿರುವನು. ಅವನಿಗೆ ಧರ್ಮೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡು. ಅನಂತರ ಈ ನನ್ನ ಸ್ವಯಂಭೂ ಲಿಂಗವನ್ನು ಅರ್ಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಲೇ, ನಿನ್ನ ಈ ಪಾಂಚಭೌತಿಕ ಶರೀರವು ಸವಿದು ಹೋದ ಬಳಿಕ ನೀನು ನನ್ನ ಕೈಲಾಸಲೋಕಕ್ಕೆಬಂದು ಬಿಡು. ಅಲ್ಲಿ ನಂದೀಶ್ವರನ ಜೊತೆಗೆ ನೀನು ನನ್ನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ದ್ವಾರಪಾಲಕನಾಗಿ ನನ್ನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ರೂಪವನ್ನೇ ಸೇವಿಸುತ್ತ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನೆಲಸುವಿಯಂತೆ.'' ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಮಹಾರುದ್ರ ದೇವರು ಅದೇ ಬಿಲ್ವಪತ್ರದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಭೂತವಾದ ಸ್ವಯಂಭೂ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಲೀನನಾದನು. ಮಹಾದೇವನು ಅಂತರ್ಧಾನ ಹೊಂದಿದ ಬಳಿಕ ಕಾಲಭೀತಿಯು ಆ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಂದಲೇ ಕೊಟ್ಟ ಮಹಾಕಾಲ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಶಿವಪೂಜಾ ತತ್ಪರನಾದನು.

ನಾರದ:- ಮಹಾಕಾಲನ ಚರಿತ್ರೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಪಸರಿಸಿತು. ಅವನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಒಲಿದ ಪರಶಿವನು ಲಿಂಗರೂಪದಿದ ಅವಿರ್ಭೂತನಾಗಿರುವನು ಎಂಬ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಂಡ ತಂಡವಾಗಿ ಬರತೊಡಗಿತು ಭಕ್ತಸ್ತೋಮ. ಕರಂಧಮ ರಾಜನ ಕಿವಿಗೂ ತಲುಪಿತು ಈ ಸಮಾಚಾರ. ಈ ವಿಚಿತ್ರ ವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನ ಚಿತ್ತ ಚಕಿತ, ಚಮತ್ಕೃತ, ಅವನು ಧಾವಿಸಿ ಬಂದ ಆ ಸ್ವಯಂಭೂ ಲಿಂಗದ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ. ಆ ಮಹೀಸಾಗರ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಮಿಂದು ಮಹಾಕಾಲ ದರ್ಶನ ಪಡೆದ. ತನ್ನ ಜೀವನವು ಸಾರ್ಥಕ. ತನ್ನ ಜನ್ಮವೇ ಧನ್ಯ ಎಂದುಕೊಂಡಿತು ಅವನ ಆತ್ಮ. ಆ ಶಿವಲಿಂಗದ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆ, ಸೇವೆಗೈದು ದಂಡಪ್ರಣಾಮ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಸ್ತುತಿ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ. ಆ ಶಿವಲಿಂಗದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಕೈ ಮುಗಿದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಆ ಕರಂಧಮ ರಾಜನನ್ನು ಕಂಡ ಕೂಡಲೇ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಶಿವಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಮಹಾಕಾಲನಿಗೆ ಸ್ವಯಂ ಮಹಾದೇವರು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಕರಂಧಮ ಮಹಾರಾಜನಿಗೆ ಅವನು ಸ್ವಾಗತ ನೀಡಿದ. ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡಿದ. ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳಿದ. ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಸಿದ. ಆಗ ಆ ರಾಜರ್ಷಿಯು ಯೋಗೀಶ್ವರನಾದ ಮಹಾಕಾಲ ಮುನಿಗೆ ಸೌಜನ್ಯದಿಂದ ಬಾಗಿ ಪ್ರಶೆ ಕೇಳಿದ.

ಕರಂಧಮ:- ಪೂಜ್ಯರೇ, ಮಾನವರು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಜಲಾಂಜಲಿ ನೀಡಿ ತರ್ಪಣ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಆಗುವದು ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಅದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಇಲ್ಲಿ

ನಾವು ನೀಡಿದ ನೀರು ಅಥವಾ ಅನ್ನದ ಪಿಂಡಗಳು ಯಾವುದೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ, ಯಾವುದೋ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಜನಿಸಿ ಪಶುಪಕ್ಷಿಗಳ ರೂಪದಿಂದ ಚಲಿಸುವ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಎಂತು ಉಂಟುಮಾಡುವವು? ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ಅನ್ನವೇ ಬೇರೆ. ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳು ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವ ಆಹಾರವೇ ಬೇರೆ. ಈ ಆಹಾರವು ಆ ಆಹಾರವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡುವುದು ಎಂತು? ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಕೊಟ್ಟ ಅನ್ನ ಆಹಾರಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಮುಟ್ಟುವ ಬಗೆ ಯಾವುದು? ನಾವು ಕೊಡುವ ಇಲ್ಲಿಯ ಜಲಾಂಜಲಿ ಹಾಗೂ ಅನ್ನ ಪಿಂಡಗಳು ಪಿತೃಗಳ ಉಪಭೋಗಕ್ಕೆ ಒದಗುವವು ಎಂಬ ಭರವಸೆ ಏನು?

ಮಹಾಕಾಲ:- ರಾಜನೇ, ಪಿತೃಗಳು ಹಾಗೂ ದೇವತೆಗಳು ವಿಲಕ್ಷಣವಾದ ಇಂದ್ರಿಯ ಪಾಟವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಮೇಲೆ ಭಗವದನುಗ್ರಹ ವಿಶೇಷ. ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣು ಕಿವಿಗಳಿಗಿಂತ ಅವರ ಕಣ್ಣು ಕಿವಿಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅಷ್ಟೇ ತೀಕ್ಷ್ಣ ದೂರಗ್ರಾಹಿ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಅವರು ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಭೂಲೋಕದ ಯಾವುದೇ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಣಿಯು ತಮ್ಮ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ತಮ್ಮ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಬಲ್ಲರು. ಯಾವುದೇ ಭಕ್ತನು ಎಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು ಎಷ್ಟೇ ಸಣ್ಣ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಸತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಕೇಳಬಲ್ಲರು. ಮಾನವನು ಮಾಡುವ ಅತೀ ಗುಪ್ತಯವಾದ ಗೂಢಭಕ್ತಿ ರಹಸ್ಯ ಪೂಜೆ, ಏಕಾಂತ ಸೇವೆಗಲನ್ನು ಕೂಡ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು ಅವುಗಳ ಫಲಗಳನ್ನು ನೀಡುವರು.

ದೇವೋತ್ತಮರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಭೂತ, ಭವಿಷ್ಯ, ವರ್ತಮಾನಗಳ ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞಾನ ಆಧಾರಿತ. ದೇವತೆಗಳು ಸೂಕ್ಷ್ಮತಮವಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿಸುವದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ, ಮಾನವರ ಪಂಚಭೌತಿಕ, ಶರೀರದಲ್ಲಿ ತತ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಳಾಗಿ ನೆಲಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಾನವನು ಮಾಡುವ ಸ್ತುತಿ, ಸ್ತೋತ್ರ, ದಾನ, ಧರ್ಮ, ಪೂಜೆ, ಪುರಸ್ಕಾರ, ಎಲ್ಲವೂ ಅದೇ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ರೂಪವಾಗಿ ಇರುವ ದೇವತೆಗಳಿಗೇ ತಿಳಿದೇ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಈ ದೇಹಾಂತರ್ಗತರಾದ ತತ್ವಾಭಿಮಾನಿ ದೇವತೆಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದೇಹಗಳು ಶಬ್ದ, ಸ್ಪರ್ಶ, ರೂಪ, ರಸ, ಗಂಧ ಎಂಬ ಐದು ತನ್ಮಾತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಮನ, ಬುದ್ಧಿ, ಅಹಂಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಒಟ್ಟು ಒಂಭತ್ತು ತತ್ವಗಳಿಂದ ರೂಪಗೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಒಳಗೆ ಹತ್ತನೆಯ ತತ್ವರೂಪದಿಂದ ಭಗವಾನ್ ಪುರುಷೋತ್ತಮನೇ ವಾಸಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ.

ಆದ್ದರಿಂದ ದೇವತೆಗಳು ಹಾಗೂ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಗಂಧ ಹಾಗೂ ರಸತತ್ವಗಳಿಂದ ಸಂತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಶಬ್ದ ತತ್ವದಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ಪರ್ಶ ತತ್ವವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದಾದರೂ ಪವಿತ್ರ ವಸ್ತುವನ್ನು ಕಂಡು ಆ ಶುದ್ಧಾತ್ಮರ ಹೃದಯವು ಸಂತುಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಪಶುಗಳು ಹುಲ್ಲನ್ನು, ಮಾನವರು ಅನ್ನವನ್ನು ತಿನ್ನುವಂತೆ ದೇವಯೋನಿಯ ದಿವ್ಯಪುರುಷರು ಅನ್ನದ ಸಾರತತ್ವವನ್ನು ಭುಂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಚಿಂತ್ಯವೂ ಅದ್ಭುತವೂ ಆಗಿದೆ ಆ ದೇವತೆಗಳ ವಿಚಿತ್ರ ಶಕ್ತಿ. ಅವರು ನಾವು ಅರ್ಪಿಸಿದ ಅನ್ನದ ಸಾರವನ್ನು, ಜಲದ ಸಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಸಾರೋದ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಸ್ಥೂಲವಾದ ಅನ್ನವು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವುದು ನಮ್ಮ ಬರೀ ಸ್ಥೂಲಾನ್ನ ಮಾತ್ರ. ಸೂಕ್ಷಾತ್ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಅನ್ನ ತತ್ವದಿಂದಲೇ ಅವರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಜಲತತ್ವದಿಂದಲೇ ತುಷ್ಟಿ.

ಕರಂಧಮ:- ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಅನ್ನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು. ಆದರೆ ಪಿತೃಗಳು ಕರ್ಮಾಧೀನರು. ಅವರು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ನರಕದಲ್ಲಿಯೋ ಇರಬಹುದು. ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧಾನ್ನವು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಉಪಭೋಗಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಬರುವುದು? ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಊಟದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮನುಜ ಲೋಕದ ಅನ್ನದ ಅಗಳುಗಳನ್ನು ಬಡಿಸುವುದು ಹೇಗೆ? ಉಣ್ಣುವುದು ಹೇಗೆ? ದುರ್ದೈವದಿಂದ ಅವರು ನರಕದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅವರ ಯಾತನಾಮಯ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಊಟವೆಲ್ಲಿ? ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ? ನೀರೆಲ್ಲಿ? ಯಮದೂತರು ನರಕದಲ್ಲಿ ನಾವು ನೀಡಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಉಣ್ಣಗೊಡುವರೆ? ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿ ನೀಡಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಉಣ್ಣಲಿಕ್ಕೆ ಅವರು ಅಸಮರ್ಥರು ಆದ ಬಳಿಕ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ತನಿಗೆ ಅವರು ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ ವರ ಕೊಡುವುದು ಹೇಗೆ?

ಮಹಾಕಾಲ:- ರಾಜೇಶ್ವರನೇ, ಪಿತೃಗಳು ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಾಧೀನರು ಎನ್ನುವ ಮಾತು ನಿಜ. ಆದರೆ ದೇವತಾ, ಅಸುರ, ಯಕ್ಷ ಮುಂತಾದ ಮೂವರು ಅಮೂರ್ತ ಪಿತೃಗಳು; ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ ನಾಲ್ಕು ಮೂರ್ತ ಪಿತೃಗಳು. ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟು ಏಳು ಬಗೆಯ ಪಿತೃಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ನಿತ್ಯ ಪಿತೃಗಳು. ಇವರು ಕರ್ಮಾಧೀನರಲ್ಲ. ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ವರ ಕೊಡಲು ಇವರೇ ಸಮರ್ಥರು. ಈ ಸಪ್ತಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಅಧೀನರಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಪಿತೃಗಣಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧವು ಈ ಎಲ್ಲ ಮಾನವ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ಇವರು ತೃಪ್ತರಾಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧ ಕರ್ತನ ಪೂರ್ವಜರು ಎಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ, ಯಾವ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ, ಯಾವ ಯೋನಿಯಲ್ಲೇ ಜನಿಸಿರಲಿ, ಅವರಿಗೆ ಆ ಯೋನಿಗೆ ತಕ್ಕ ಆಹಾರವನ್ನು ನೀಡಿ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತಾಯಿ ತಂದೆಗಳ ಶ್ರಾದ್ಧ ದಿನದಂದು ಯಜಮಾನನು ನೀಡಿದ ತರ್ಪಣ ನೀರು, ಅನ್ನದ ಪಿಂಡ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕರ್ಮಾಧೀನರಲ್ಲದ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಸ್ಥಾನ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಶ್ರಾದ್ಧ ಕರ್ತನ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ನೀಡಿ ಸಂತೋಷ ಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಆ ದೇವತಾ ಗಣದ ಪಿತೃಗಳೇ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ತನಿಗೆ ಪುಣ್ಯದಾನವನ್ನು, ವರದಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಕರಂಧಮ:- ವಿಪ್ರೋತ್ತಮ, ಭೂತ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ''ಇದಂ ಭೂತಾದಿಭ್ಯಃ'' ಇದು ಭೂತಗಳಿಗೆ ಮುಟ್ಟಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಅವುಗಳ ನಾಮೋಚ್ಚಾರ ಮಾಡಿ ಪಿಂಡವನ್ನು ಇಡುವಂತೆ ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ''ಇದಂ ಪಿತೃಭ್ಯಃ'' ಇಷ್ಟೇ ಹೇಳಿ ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಮುಗಿಸಬಾರದು.

ಮಹಾಕಾಲ:- ರಾಜನೇ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸರಿಯಾದ ಗೌರವವನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸ್ವಾಗತ, ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡದೆ ನೀಡಿದ ಯಾವ ವಸ್ತುವನ್ನೂ ದೇವತೆಗಳು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತ ನಾಯಿಯು ಬೀಸಿ ಒಗೆದ ರೊಟ್ಟಿಯ ತುಣುಕನ್ನು ತಿನ್ನುವಂತೆ ಅಭಿಮಾನಿ ಪುರುಷರು ''ಇದಂ ಪಿತೃಭ್ಯಃ'' ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಉಚ್ಚರಿಸಿ ಒಗೆದ ಪಿಂಡವನ್ನು ಅಥವಾ ನೀರನ್ನು ಎಂದೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾರರು. ಇಲ್ಲಿ ಮಾನವರು ನೀಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧದ ಅನ್ನ ನೀರುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವವರು ಪಿತೃಗಣ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ದೇವತೆಗಳು.

ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲದೇ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಆವಾಹನೆ ಸ್ವಾಗತ, ಸತ್ಕಾರ, ಸ್ತೋತ್ರ, ಆಸನ, ಅರ್ಘ್ಯ, ಪಾದ್ಯ, ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮುಂತಾದಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಮಂತ್ರಪೂತ ವಿಧಿಗಳಿಲ್ಲದೇ ದೇವತೆಗಳು ಏನನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾರರು. ಅಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣೆಯಿಲ್ಲದ ಯಾವದೇ ಹವ್ಯಭಾಗ ಆಗಲಿ ಕವ್ಯ ಭಾಗವನ್ನಾಗಲಿ ದೇವತಾ ಪುರುಷರು ಸರ್ವಥಾ ಸ್ವೀಕರಿಸಲಾರರು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವೇದವು ಕೂಡ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಮಂತ್ರದೇವತಾ ಯದ್ಯದ್ವಿದ್ವಾನ್ ಮಂತ್ರವತ್ಕರೋತಿ ದೇವತಾಭಿರೇವ ತತ್ಕರೋತಿ, ಯದ್ದದಾತಿ ದೇವತಾಭಿರೇವ ತದ್ದದಾತಿ, ಯತ್ ಪ್ರತಿ ಗೃಹ್ಣಾತಿ ದೇವತಾಭಿರೇವ ತತ್ಪ್ರತಿಗ್ರಹ್ಣಾತಿ ತಸ್ಮಾನ್ಮಂತ್ರವತ್ ಪ್ರತಿ ಗೃಹ್ಣೀಯಾತ್ ನಾಮಂತ್ರವತ್ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ ।

ದೇವತೆಗಳೇ ಮಂತ್ರ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಮಂತ್ರರೂಪರೇ. ವಿದ್ವಾನ್ ಪುರುಷರು ಯಾವ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಂತ್ರದಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವುಗಳಿಂದ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೇ ಸಂಪನ್ನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣ ಪೂರಕವಾಗಿ ಯಾವುದನ್ನು ಕೊಡುವರೋ ಅದನ್ನು ದೇವತೆಗಳ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿಯೇ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವೀಕರಿಸುವವರು ಕೂಡ ಮಂತ್ರ ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ದೇವತೆಗಳು ಅವರಿಗೆ ಮಂತ್ರದ್ವಾರಾ ತಲುಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸದೇ ನೀಡಿದ್ದನ್ನು ಯಾವ ಪಿತೃಗಳೂ ಸ್ವೀಕಾರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮಂತ್ರವಿಲ್ಲದೇ ಮಾಡಿದ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವೂ ಸಂಪನ್ನ ವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಪುರಾಣೋಕ್ತ ಹಾಗೂ ವೇದೋಕ್ತ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ದಾನ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಶ್ರಾದ್ಧ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು.

ಕರಂಧಮ:- ಶ್ರಾದ್ಧ ಮಾಡುವಾಗ ಎಳ್ಳು, ದರ್ಭೆ, ಅಕ್ಷತೆ, ನೀರು ಇವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡೇ ದಾನವನ್ನು ಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ಹೇಳಿ.

ಮಹಾಕಾಲ:- ರಾಜನೇ, ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾನವರು ಬಹುವಿಧವಾದ ದಾನವನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಆದರೆ ದುಷ್ಟರಾದ ದೈತ್ಯರು ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಬಲಾತ್ಕಾರದಿಂದ ಆ ದಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತಾವೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು. ಆಗ ದೇವತೆಗಳು, ಪಿತೃಗಳು ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡರು - ''ದೇವೋತ್ತಮ, ಈ ದುಷ್ಟರಾದ ದೈತ್ಯರು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣ ಎದುರೇ ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ನಾವು ನೀಡಿದ ದಾನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಪಹರಿಸಿ ಬಿಡುವರು. ನಮ್ಮ ದಾನವೆಲ್ಲವೂ ಇದರಿಂದ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಗುವದು. ಇದರಿಂದ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ'' ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ದೀರ್ಘ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದರು. ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಎಳ್ಳಿನಿಂದ ಸಹಿತವಾಗಿ ದಾನ ಕೊಡಬೇಕು. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ದರ್ಭೆ, ಅಕ್ಷತೆ, ನೀರು ಸಹಿತವಾಗಿ ದಾನ ಕೊಡಬೇಕು. ಎಳ್ಳು ಅಕ್ಷತೆ, ದರ್ಭೆ, ನೀರು ಈ ನಾಲ್ಕು ಪದಾರ್ಥಗಳು ಯಜ್ಞಾಂಗಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇವು ಇದ್ದಲ್ಲಿ ದೈತ್ಯರು ಬರಲಾರರು. ಇವು ಯಜ್ಞಾಂಗಗಳಾಗಿದ್ದರ ಕಾರಣದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಪರಮ ಪವಿತ್ರ ಪದಾರ್ಥಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಪವಿತ್ರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಜೊತೆಗೆ ನೀಡಿದ ದಾನವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ಶಕ್ತಿಯು ಅಪವಿತ್ರಾತ್ಮರಾದ ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಆದ್ದರಿಂದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನೀಡುವಾಗ ಅಕ್ಷತೆಯನ್ನು, ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ನೀಡುವಾಗ ಎಳ್ಳು ಎರಡೂ ಕಡೆಗೂ ದರ್ಭೆನೀರು ಯುಕ್ತವಾಗಿ ದಾನ ನೀಡಿದರೆ ಅದನ್ನು ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಮುಟ್ಟಲು ಬಾರದೇ ನೇರವಾಗಿ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅದು ಸೇರುತ್ತದೆ. ತಿಲ, ಅಕ್ಷತ, ದರ್ಭೆ, ನೀರು ಈ ನಾಲ್ಕೂ ಇಲ್ಲದೇ ನೀಡಿದ ಯಾವುದೇ ದಾನವಾದರೂ ದೈತ್ಯರು ಬಲಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ದಾನ ನೀಡುವವರಿಗೆ ಯಾವ ಫಲವೂ ದೊರಕದು. ಯಾವ ಪುಣ್ಯವೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗದು. ಆದ್ದರಿಂದ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ತಿಲ, ಅಕ್ಷತೆ, ದರ್ಭೆ, ಜಲ - ಈ ನಾಲ್ಕೂ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡೇ ದೇವತಾಕಾರ್ಯ ಪಿತೃಕಾರ್ಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕಡ್ಡಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಕರಂಧಮ:- ಪೂಜ್ಯರೇ ನಾಲ್ಕೂ ಯುಗಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಏನು? ಯಾವ ಬಗೆಯಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿರಿ.

ಮಹಾಕಾಲ:- ರಾಜನೇ, ಯುಗಗಳು ನಾಲ್ಕು-ಕೃತಯುಗ, ತ್ರೇತಾಯುಗ, ದ್ವಾಪರಯುಗ, ಕಲಿಯುಗ, ಎಂದು. ಕೃತಯುಗವು ಸತ್ವಗುಣ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ. ತ್ರೇತಾ ಯುಗವು ರಜೋಗುಣ ಪ್ರಧಾನ. ದ್ವಾಪರದಲ್ಲಿ ರಜೋಗುಣ, ತಮೋಗುಣ ಮಿಶ್ರಣ, ಕೊನೆಯದಾದ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ತಮೋಗುಣವೇ ತುಂಬಿರುತ್ತದೆ. ಈ ನಾಲ್ಕೂ ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಮುಖ್ಯವಾದ ಆಚಾರ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಶ್ರೀ ಸ್ಕಂದ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಮಹಾಕಾಲನಿಂದ ಯುಗಧರ್ಮಗಳ ನಿರೂಪಣೆ — ಅಧ್ಯಾಯ - ೨೯

ಧ್ಯಾನಂ ಪರಂ ಕೃತಯುಗೇ ತ್ರೇತಾಯಾಂ ಯಜ್ಞ ಉಚ್ಯತೇ
ವೃತ್ತಂ ಚ ದ್ವಾಪರೇ ಸತ್ಯಂ ದಾನಮೇವ ಕೃತೌ ಯುಗೇ ॥

ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಧ್ಯಾನವೇ ಮುಖ್ಯ ಧರ್ಮ. ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞವೇ ಪ್ರಧಾನ ಧರ್ಮ. ದ್ವಾಪರ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಸದಾಚಾರ. ಸತ್ಯಧರ್ಮಗಳು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದೆ. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ದಾನವೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಧಾನ ಧರ್ಮ. ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಜೀವನದ ನಿರ್ವಾಹದ ಉದ್ಯೋಗ, ವೃತ್ತಿ, ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಪ್ರಜೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ತೇಜಸ್ವಿಗಳು, ವರ್ಚಸ್ವಿಗಳು. ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಸದಾ ಸಂತೃಪ್ತ, ಪಕ್ಷಪಾತ ಸ್ವಾರ್ಥ, ವಂಚನೆಗಳು ಇಲ್ಲ. ಆಯುಷ್ಯವು ಕೂಡ ಎಲ್ಲರದೂ ಪರಿಪೂರ್ಣ. ಎಲ್ಲರೂ ರೂಪಸಂಪನ್ನರು. ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಪ್ರಸಾದ. ವಿಷಾದ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಸಂತೋಷ, ತ್ವೇಷ, ದ್ವೇಷ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಿಂಕರರು. ವರ್ಣಸಂಕರದ ಹೆಸರೇ ಇಲ್ಲ.

ದಯ ದಾನಗಳು, ಪರೋಪಕಾರ, ಐಕ್ಯಮತ್ಯ-ಇವು ಎಲ್ಲ ಜನರ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಗುಣಗಳು. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಪರ್ವತಪ್ರತ್ಯಂತ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ನದಿತೀರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನೆಲಿಸುವರು. ಸಮುದ್ರದ ವಿಶಾಲವಾದ ತೀರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ

ಸಂತೋಷದಿಂದ ಜೀವಿಸುವರು. ಎಲ್ಲ ಮಾನವರೂ ಐಕ್ಯಮತ್ಯ ಸ್ನೇಹ ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ವಾಸಿಸುವರು. ಸಮುದ್ರದ ವಿಶಾಲವಾದ ತೀರಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಜನರು ವಸತಿ ಮಾಡುವರು. ಎಲ್ಲ ಮಾನವರೂ ಐಕ್ಯಮತ್ಯ ಸ್ನೇಹ ಸಾಮರಸ್ಯದಿಂದ ಇದ್ದು ಸದಾ ಸರ್ವದಾ ಸದಾಶಿವನ ಧ್ಯಾನಪರರಾಗಿರುವರು. ಕೃತಯುಗದ ಕೊನೆಯ ಚರಣ ನಡೆದಾಗ ಪ್ರಾರಂಭದ ರಸಾವೇಶದ ಉಲ್ಲಾಸ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಕಡಿಮೆ ಆಗುವುದು. ಆಗಲೇ ಮಾನವರಿಗೆ ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಆಗುವದು. ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗೂ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತ್ರ, ವಸ್ತು, ವಡವೆ, ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಬಲವರ್ಧಕವಾದ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ರುಚಿಕರವಾದ ಜೇನುತುಪ್ಪ ಮುಂತಾದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಆನಂದದ ಅನುಭವವನ್ನು ತಂದುಕೊಡಲು ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ತನ್ನ ಚಿಗುರು, ತಳಿರು, ಕುಡಿ, ಮಿಡಿ, ಗಡಿ, ರೆಂಬೆ, ಕೊಂಬೆ, ಫಲ, ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ಒದಗಿಸುವದು. ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ನೀಡಿದ ಆ ಜೇನುತುಪ್ಪವೂ ಈಗಿನ ಮಧು ಮಕ್ಷಿಕೆಗಳು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಜೇನಿಗಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಸಿಹಿಯಾಗಿರುವದು. ದೇವ ಭೋಗ್ಯವಾದ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ಆ ಜೇನುತುಪ್ಪವನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಉಂಡು ತೃಪ್ತಿಗೊಂಡ ಮಾನವರು ಅದೇ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ನೀಡಿದ ಸುಂದರವಾದ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಅದರ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲಗಳನ್ನೂ ತಿಂದುಂಡು, ಸಂತಸಮಯವಾದ ಜೀವನವನ್ನು ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ನಡೆಸುವರು. ಕಲ್ಪತರುವಿನ ಸ್ವಾದಿಷ್ಟವಾದ ಮಧುಪಾನದಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲವರೂ ಬಲಿಷ್ಠರು, ನಿರೋಗಿಗಳು, ಸದಾ ಹೃಷ್ಟಪುಷ್ಟರು.

ಹೀಗೆ ಕೆಲದಿನಗಳು ಉರುಳಿದ ಬಳಿಕ ಮಾನವನಿಗೆ ನಾಲಿಗೆಯ ರುಚಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಅವನು ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ದಾಸನಾಗಿ ಆಸೆಯಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ತಾನೊಬ್ಬನೇ ತಿನ್ನಬೇಕೆಂದು ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದ ಹಪಹಪಿಸತೊಡಗಿದ. ಭಗವಂತನ ಧ್ಯಾನ ಉಪಾಸನೆಗಳು ಕಡಿಮೆ ಆಗತೊಡಗಿದವು. ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ಜೇನುತುಪ್ಪ ಹಾಗೂ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣ ಹಾಗೂ ಪರಿಮಳ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಏಕಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಲ ಪ್ರಯೋಗ ಆರಂಭಿಸಿದ. ಮಾನವನ ದುರಾಶಾಪೂರಿತವಾದ ಸ್ವಾರ್ಥ ಮನೋಭಾವದ ಈ ಹವ್ಯಾಸ ಹಾಗೂ ಬಲಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ಬೇಸತ್ತ ಆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳೊಂದಿಗೆ ಭೂಲೋಕದಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅದೃಶ್ಯವಾಯಿತು.

ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ಭೂತಲದಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಗೆ ಜನರಿಗೆ ಚಳಿ, ಮಳೆ, ಬಿಸಿಲು, ಬೇಗೆಗಳ ಅನುಭವವೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದಿಲ್ಲ. ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಭೂಲೋಕದ ವಾಸಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಸದಾ ತಣ್ಣೆಳಲು, ತಂಗಾಳಿ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತಂಪು, ಕಂಪು, ಇಂಪು ಯಾರಿಗೂ ಬೆವರಿಲ್ಲ. ಬಾಯಾರಿಕೆ ಇಲ್ಲ, ಬೇಗುದಿ ಇಲ್ಲ, ಆದರೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷವು ಹೋದ ಬಳಿಕ ಎಲ್ಲ ಆಧಿವ್ಯಾಧಿಗಳ ಉಪಾಧಿಗಳೂ, ಬಿಸಿಲಿನ ಬೇಗೆಯೂ, ಬೆವರಿನ ಬವಣೆಯೂ, ಹಸಿವೆಯ ಸಂಕಟವೂ, ಅನ್ನದ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ, ಚಳಿಯ ನಡುಕ, ಎಲ್ಲವೂ ಮಾನವನ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರತೊಡಗಿತು. ಮಳೆ, ಗಾಳಿ, ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾನವನು ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದನು.

ತ್ರೇತಾಯುಗದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದಿಂದ ಒದಗಿಬರುವ ಸಿದ್ಧಾನ್ನದ ಸಿದ್ಧಿ ಸಮೃದ್ಧಿಗಳು ಮರೆತು ಹೋಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಮಾನವನ ಹಸಿವನ್ನು ಹಿಂಗಿಸಿ ಅವನಿಗೆ

ಸುಖನಿವಾಸ, ಅನ್ನ ಪಾನ, ವಸತಿ, ಉಲ್ಲಾಸ, ವಿಲಾಸ, ತೃಪ್ತಿ ತೋಷಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಮಧೇನು ಬಂದಿತು. ಅದೇ ಭೂಮಿತಾಯಿ, ಮೋಡಗಳಿಂದಾಗುವ ವೃಷಿಧಾರೆಯಿಂದ ಜಲ ಹಾಗೂ ನೆಲಗಳ ಸಂಯೋಗವಾಗಿ ಮಾನವನ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಬೇಕುಬೇಕಾದ ಧಾನ್ಯಗಳು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯತೊಡಗಿದವು. ಮತ್ತು ಕಾಡು, ಮೇಡು, ಬೆಟ್ಟ ಬಯಲುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತದೇ ಬಿತ್ತದೇ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಹಣ್ಣು ಕಾಯಿ, ಗೆಡ್ಡೆ, ಗೆಣಸು, ಕಂದಮೂಲ, ಹೂವು, ಅಂಟು ಮುಂತಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಮಾನವನಿಗೆ ದೊರಕತೊಡಗಿದವು.

ಇದರಿಂದ ಮಾನವನಿಗೆ ಎರಡು ವಿಧವಾದ ಧಾನ್ಯ, ಪುಷ್ಪ, ಫಲ, ತರಕಾರಿ ಮಧುಮಕ್ಷಿಕೆಗಳು, ಗಿಡಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿದ ಜೇನು, ಹೂವು, ಹಣ್ಣು, ಕಾಯಿಗಳು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಮಾನವ ಜೀವನವೂ ಉಲ್ಲಾಸಮಯವಾಯಿತು. ಆದರೆ, ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಈ ಎಲ್ಲ ದೇವದತ್ತವಾದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ನೆಲ, ಹೊಲ, ಜಲ, ಸ್ಥಳಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ಬನ, ಬಯಲು, ಬೆಳಕು, ನೀರು, ಕಾಡು, ನಾಡು ಮುಂತಾದ ದೇವದತ್ತವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪರಿಸರಗಳ ಮೇಲೆಯೂ ತನ್ನದೇ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ದುರಾಶೆ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತು. ಆದರಿಂದ ಪರಸ್ಪರರಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷ, ಅಸೂಯೆ, ಲೋಭ, ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ದಂಭ, ಸ್ವಾರ್ಥ, ಮೋಹ, ಅಹಂಕಾರ ಮುಂತಾದ ದುರ್ಗುಣಗಳು ಬೆಳೆದು ನಿಂತವು. ತನ್ನ ಮುಂಗೈ ಜೋರಿನ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಂಪನ್ಮೂಲವಾದ ನದಿ, ಪರ್ವತ, ಕ್ಷೇತ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಜನರಲ್ಲಿ ಸ್ಪರ್ಧೆ ಹೋರಾಟಗಳು ನಡೆದವು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ತರಹದ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನೂ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಕಬಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಸ್ಪರ್ಧೆ, ಹೋರಾಟ, ಮಾನವರಲ್ಲಿ ನಡೆಯತೊಡಗಿದವು. ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಬೇಸತ್ತ ಭೂಮಿತಾಯಿಯು ಈ ಎಲ್ಲ ಧಾನ್ಯ ಹಾಗೂ ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡಳು. ಮಾನವರಿಗೆ ಏನೂ ದೊರಕದಂತಾಯಿತು. ಕಂಗಾಲಾದ ಜನತೆ ವೇನ ಪುತ್ರನಾದ ಪೃಥುರಾಜನಿಗೆ ಮೊರೆಯಿಟ್ಟರು. ಆಗ ಪೃಥು ರಾಜನು ಭೂಮಾತೆಯ ದೋಹದ (ಹಿಂಡುವದು) ಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ಎಲ್ಲಾ ಧಾನ್ಯಗಳು, ವನಸ್ಪತಿಗಳು ಪ್ರಕಟವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

ಜನರು ಮತ್ತೆ ಆನಂದದಿಂದ ಪೃಥುವಿನ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಸುಖಜೀವನ ನಡೆಸಿದರು. ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಧರ್ಮದಿಂದ ಪ್ರಜಾಪಾಲನೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಆಯಿತು. ಯಜ್ಞಯಾಗಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವು ನಿರಂತರ ನಡೆಯಿತು. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಅಜ್ಞ ಮಾನವರು ಸದಾಶಿವ ಧ್ಯಾನರೂಪವಾದ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗ ಬಿಟ್ಟು ರಾಗವಶರಾಗಿ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಯಜ್ಞ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಪುಷ್ಪಿತ ವಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಸ್ವರ್ಗವೇ ಮೊದಲಾದ ಸುಖದ ಆಸೆಯಿಂದ ಫಲಾಪೇಕ್ಷಿಗಳಾಗಿ ಯಜ್ಞಾದಿ ಕರ್ಮಾಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

ದ್ವಾಪರಯುಗ ಬಂದಬಳಿಕ, ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ ಭೇದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು. ಜನರಲ್ಲಿ ಲೋಭ, ಅಧೈರ್ಯ, ಸ್ವಾರ್ಥ, ಅಧಿಕಾರ ಲಾಲಸೆಗಳು ಭೂತಾಕಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಂತವು. ಭಗವಾನ್ ಶಂಕರನ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲೆಡೆಗೂ ಧರ್ಮಸಂಕರ. ವರ್ಣಾಶ್ರಮ

ಧರ್ಮ ವಿಲೋಪ. ದ್ವಾಪರ ಯುಗದ ಈ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಭಗವಾನ್ ವಿಷ್ಣುವು ವ್ಯಾಸರೂಪದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದನು. ಹಿಂದೆ ಒಂದಾಗಿದ್ದ ವೇದರಾಶಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಋಗ್ವೇದ, ಯರ್ಜುವೇದ, ಸಾಮವೇದ, ಅಥರ್ವಣವೇದ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದನು. ಈ ವೇದಾರ್ಥವನ್ನು ಉಪಬೃಂಹಣ ಮಾಡಲು ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಈ ಪುರಾಣಗಳು (1) ಬ್ರಹ್ಮಪುರಾಣ (2) ಪದ್ಮಪುರಾಣ (3) ವಿಷ್ಣು ಪುರಾಣ (4) ಶಿವಪುರಾಣ (5) ಭಾಗವತ (6) ನಾರದೀಯ (7) ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ (8) ಅಗ್ನಿಪುರಾಣ (9) ಭವಿಷ್ಯ (10) ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತ (11) ಲಿಂಗ (12) ವರಾಹ (13) ಸ್ಕಂದ (14) ವಾಮನ (15) ಕೂರ್ಮ (16) ಮಚ್ಛ್ಯ (17) ಗರುಡ (18) ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಎಂದು ಹದಿನೆಂಟು ಬಗೆಯಾಗಿ ಇರುತ್ತವೆ.

ಈ ಪುರಾಣ, ಸೂತ್ರ ಹಾಗೂ ಮಹಾಭಾರತ ಎಂಬ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ವ್ಯಾಸರು ಕೂಡ ಅನೇಕಾನೇಕರು ಕಲ್ಪಭೇದದಿಂದ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ವರಾಹ ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಆಗಲಿರುವ ವ್ಯಾಸರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವೆ ಕೇಳು - ಋತ, ಸತ್ಯ, ಭಾರ್ಗವ, ಅಂಗಿರಾ, ಸವಿತಾ, ಮೃತ್ಯು, ಶತಕ್ರತು, ವಶಿಷ್ಠ, ಸಾರಸ್ವತ, ತ್ರಿಧಾಮ, ತ್ರಿವ್ರತ, ಶತತೇಜ, ಭಗವಾನ್, ನಾರಾಯಣ, ಕರತ, ಆರುಣಿ, ಕೃತಂಜಯ, ಭಾರದ್ವಾಜ, ಗೌತಮ, ವಾಜಶ್ರವ, ಶುಷ್ಮಾಯಣ, ತೃಣಬಿಂದು, ವೃಕ್ಷ, ಶಕ್ತಿ, ಪರಾಶರ, ಜಾತೂಕರ್ಣ್ಯ, ದ್ವೈಪಾಯನ, ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ - ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಭೂತ ಭವಿಷ್ಯದ ವ್ಯಾಸರು. ಇವರಲ್ಲದೇ ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮುನಿಗಳು ಜನರಿಗೆ ಸದಾಚಾರ ಹಾಗೂ ಸದ್ವರ್ತನೆಗಳ ನ್ಯಾಯಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ಮೃತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅನೇಕ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಅಂಥ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರರೂಪವಾದ ಸ್ಮೃತಿಗ್ರಂಥಕಾರರ ಕೆಲವು ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ - ಮನು, ಅತ್ರಿ, ವಿಷ್ಣು, ಹಾರೀತ, ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ, ಅಂಗಿರಾ, ಯಮ, ಅಪಸ್ತಂಭ, ಸಂವರ್ತ, ಕಾತ್ಯಾಯನ, ಬ್ರಹಸ್ಪತಿ, ಪರಾಶರ, ವ್ಯಾಸ, ಶಂಖ, ಲಿಖಿತ, ದಕ್ಷ, ಗೌತಮ, ಶಾತಾತಪ, ವಶಿಷ್ಠ-ಈ ಎಲ್ಲ ಸ್ಮೃತಿಕಾರರು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರವರ್ತಕರಾದ ಋಷಿಗಳು.

ದ್ವಾಪರಯುಗದ ಸಂಧಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುಗದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಶಿವಯೋಗವು ನಾಶವಾಗತೊಡಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಧರ್ಮೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ಯೋಗ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ ಮುನಿ ಯೋಗಿಗಳು ಪ್ರಕಟರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ಶ್ವೇತವರಾಹ ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಭಗವಾನ್ ಶಿವನೇ ಯೋಗೀಶ್ವರ ರೂಪದಿಂದ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲು ಪ್ರಕಟನಾದ. ಅನಂತರ ಸುತಾರ, ತಾರಣ, ಸುಹೋತ್ರ, ಕಂಕಣ, ಲೋಗಾಕ್ಷಿ, ಜೈಗೀಷವ್ಯ, ಧಾವ್ಯ, ದಧಿವಾಹನ, ಋಷಭ, ಧರ್ಮ, ಉಗ್ರ, ಅತ್ರಿ, ಗೌತಮ, ವೇದಶಿರ್ಷ, ಗೋಕರ್ಣ, ಶಿಖಂಡಿ, ಗುಹಾವಾಸಿ, ಜಟಾಮಾಲಿ, ಅಟ್ಟಹಾಸ, ದಾರುಕ, ಲಾಂಗಲ, ಸಂಯಮಿ, ಶೂಲಿ, ದಂಡಿ, ಮುಂಡೀಶ್ವರ, ಸಹಿಷ್ಣು, ಸೋಮಶರ್ಮ, ಲಕುಲೀಶ್ವರ, ಕಾಯಾವ ರೋಹಣ - ಮುಂತಾಗಿ ಅನೇಕ ಯೋಗೀಶ್ವರರು ಅವತರಿಸಿ ಶೈವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವು. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿರುವ ಜನರ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಹಾಗೂ ನಡವಳಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ಈ ಯುಗದಲ್ಲಿ ತಮೋಗುಣದ್ದೇ ಪ್ರಾಚುರ್ಯ. ಸ್ವಾರ್ಥಿಯಾದ ಮಾನವರು ಮೋಸ, ವಂಚನೆ, ಅಸೂಯೆ, ಕಪಟ ಮುಂತಾದ ದುರ್ಗುಣಗಳಿಂದ ದೂಷಿತರಾಗಿ ಮಹಾತ್ಮರ ಕಗ್ಗೊಲೆ ಮಾಡುವರು. ಭೂಲೋಕದ ಅನೇಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿವೃಷ್ಟಿ, ಅನಾವೃಷ್ಟಿ, ಅದರಿಂದ ಜನರಲ್ಲಿ

ಉಪವಾಸ, ವನವಾಸ, ಭಯದ ವಾತಾವರಣ, ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೆ ಅನಾಚಾರ, ದುರ್ವಿಚಾರ, ಹಿಂಸಾಚರಗಳ ಅಕಾಂಡ ತಾಂಡವ, ಸುಳ್ಳು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಸವಿನುಡಿಗಳಿಂದಾಡುವ ನಾರಿಯರ ದುಷ್ಟ ಸಂತತಿ. ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ವೇದ ಮಾರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ದಕ್ಷಿಣೆಯ ಆಶೆಯಿಂದ ಮಾಡುವ ಯಜ್ಞಯಾಗಗಳ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಜನರಿಗೆ ಅನಾಶ್ವಾಸ, ವೇದಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅವಿಶ್ವಾಸ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಸ್ವಾರ್ಥವಶರಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪಾಲನೆಯತ್ತ ಗಮನಿಸದೇ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡುವರು. ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರರು ಸ್ವಧರ್ಮಭ್ರಷ್ಟರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ದೂರಸರಿಸಿ ಅವರೊಡನೆ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುವರು. ಅವರ ಸಮಾನರಾಗಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸುವರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಆಚಾರಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ ಶೂದ್ರರಂತೆ ವರ್ತಿಸುವರು. ಶೂದ್ರರ ಆಚರಣೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂತೆ. ಕಳ್ಳರೇ ರಾಜರಾಗುವರು. ರಾಜರು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಕಳ್ಳತನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಚೋರರೆನಿಸುವರು. ಪತಿವ್ರತೆಯರ ಸಂಖ್ಯೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಿ ಸ್ತ್ರೀಯರೇ ಪತಿವ್ರತೆಯರಂತೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮನ್ನಣೆ ಪಡೆಯುವರು. ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಬರುವದು. ರಾಜರು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹೆದರದೇ ಪ್ರಜಾಪೋಷಕರಾಗದೇ ಪ್ರಜಾಶೋಷಕರೇ ಆಗುವರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಶೂದ್ರವೃತ್ತಿಯಾದ ನೌಕರಿ ಚೌಕರಿ ಮಾಡಿ ಜೀವಿಸುವರು. ಶೂದ್ರರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುವರು. ಅಲ್ಪವಿದ್ಯೆಯುಳ್ಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಶೂದ್ರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ದೇವರಂತೆ ಫಲಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಪೂಜೆ ಮಾಡುವರು. ಕಲಿಯುಗದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪಾಖಂಡಿಗಳಿಂದಲೂ, ಪಾಪಿಗಳಿಂದಲೂ, ನಿಷಿದ್ಧ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ದಾನ ಸ್ವೀಕರಿಸುವರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವಿದ್ಯೆ, ತಪಸ್ಸು, ಯಜ್ಞ, ಧರ್ಮ, ಕರ್ಮ, ವೇದ, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು, ಹಣದ ಆಶೆಯಿಂದ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಇಡುವರು. ವೇದ ನಿಂದಕರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವದು. ಶೂದ್ರರು ತಾವೂ ಕೂಡ ಗ್ರಂಥ ಬರೆಯುವರು. ಜನರಿಗೆ ಸ್ವಕಪೋಲ ಕಲ್ಪಿತವಾದ ಆ ಶೂದ್ರಗ್ರಂಥಗಳು ಕೂಡ ಅಗ್ರಮಾನ್ಯವಾಗುವವು. ಗೋಹತ್ಯೆ, ಸಜ್ಜನಹತ್ಯೆ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ನಡೆಯುವವು.

ಕಲಿಯುಗದ ಅಂತಿಮಭಾಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯ ಜನರೂ ಅನ್ನಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲುವರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಮೈಯನ್ನೇ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಹಣಗಳಿಸುವರು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿನದೇ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ. ಕಲಿಯುಗದ ಹೆಣ್ಣುಗಳೆಲ್ಲ ಅಪವಿತ್ರವಾದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನುಟ್ಟು ಅಧಿಕ ಭೋಜನ ಮಾಡುತ್ತ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿ ಕರ್ಕಶ ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಕುತ್ಸಿತರಂತೆ ಆಗುವರು.

ಹೀಗೆ ಕಲಿಯುಗವು ಬೆಳೆ ಬೆಳೆದಂತೆ, ದೇಶದ ತುಂಬ ಅನ್ಯಾಯ, ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಹಿಂಸಾಚಾರ, ಪಾಪಾಚಾರಗಳು, ವಿಪರೀತವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವವು. ಸ್ತ್ರೀಯರೆಲ್ಲರೂ ಪರಪುರುಷರನ್ನು, ಪರಪುರುಷರೆಲ್ಲರೂ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೂ ಕಾಮಿಸಿ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿ ಗಳಾಗಿರುವರು. ಎಲ್ಲರ ಆಯುಷ್ಯವು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಮಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮರಣಹೊಂದುವರು.

ರಾಜನೇ, ಯದ್ಯಪಿ ಕಲಿಯುಗವು ಸರ್ವದೋಷಗಳಿಗೆ ತವರು. ಪಾಪಕೃತ್ಯಗಳ ಸುಗ್ಗಿ ಈ ಯುಗದಲ್ಲಿ. ಅದರ ಹೆಸರು ಹೇಳಿದರೆ ಸಜ್ಜನರಿಗೆಲ್ಲ ಮೈಯಲ್ಲಿ ನಡುಗು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಕಲಿಯುಗವನ್ನೇ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವರು. ಆಗಲೇ ಎಲ್ಲ ಋಷಿಮುನಿಗಳ ಅವತಾರ ಈ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ. ಇದರ ಗುಟ್ಟು ಏನು? ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇದೊಂದು ಕೌತುಕದ ವಿಷಯ. ಇದರ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ಕಲೇರ್ದೋಷನಿಧೇಶ್ಚೈವ ಶ್ರುಣು ಚೈಕಂ ಮಹಾಗುಣಂ ।
ಯದಲ್ಪೇನ ತು ಕಾಲೇನ ಸಿದ್ಧಿಂ ಗಚ್ಛಂತಿ ಮಾನವಾಃ ॥

ತ್ರೇತಾಯಾಂ ವಾರ್ಷಿಕೋ ಧರ್ಮೋ ದ್ವಾಪರೇ ಮಾಸಿಕಃ ಸ್ಮೃತಃ ।
ಯಥಾ ಕ್ಲೇಶಂ ಚರನ್ ಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ತದಹ್ನಾ ಪ್ರಾಪ್ಯತೇ ಕತೌ ॥

ಯುಗತ್ರಯೇಣ ತಾವಂತಃ ಸಿದ್ಧಿಂ ಗಚ್ಛಂತಿ ಪಾರ್ಥಿವ ।
ಯಾವಂತಃ ಸಿದ್ಧಿಮಾಯಾಂತಿ ಕತೌ ಹರಿಹರವ್ರತಾಃ ॥

ಕಲಿಯು ದೋಷಗಳ ನಿಧಿಯೇ ಆದರೂ ಅವನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಗುಣವಿದೆ. ಈ ಕಲಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಲ್ಪ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಅದರಿಂದಲೂ ಮಾನವನಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಯಜ್ಞಯಾಗ, ಜಪ, ತಪಗಳಿಂದ ಬರುವಷ್ಟು ಫಲವು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ದಿನದ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದ ಬರುವದು. ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಒಂದು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಮಾಡಿದ ಧರ್ಮಾಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ ಫಲವನ್ನು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಶಿವನನ್ನು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ನಿಯಮದಿಂದ ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುವ ಮಾನವರು ಪಡೆಯುವ ಪುಣ್ಯಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಬೇರೆಯುಗದ ಜನರು ಮೂರು ಯುಗಗಳ ತನಕ ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಿ ಪಡೆಯಬೇಕಾಗುವದು. ರಾಜನೇ, ಈ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಆಗುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು - ಕಲಿಯುಗದ ಮೂರು ಸಾವಿರದ ಒಂಬೈನೂರು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ವೀರಾಧಿವೀರ ಶೂದ್ರಕ ಎಂಬುವನು ರಾಜನಾಗುವನು. ಅವನು ಚರ್ಚಿತಾ ಎಂಬ ರಾಜಾಧಾನಿಯಲ್ಲಿ ಆರಾಧನೆಗೈದು ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ಅನಂತರ ಮೂರು ಸಾವಿರದ ಮೂರುನೂರಾ ಹತ್ತನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಂದವಂಶದ ರಾಜ್ಯವು ನಡೆಯುವದು. ಚಾಣಕ್ಯ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನಂದ ವಂಶಜರನ್ನು ಸಂಹಾರ ಮಾಡಿ ಶುಕ್ರತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪಾಪಮುಕ್ತಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನು. ಅನಂತರ ಒಂಬತ್ತು ದುರ್ಗಾಮಾತೆಯರಿಂದ ಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳುವನು.

ಇದಾದ ಬಳಿಕ ಮೂರು ಸಾವಿರದ ವರ್ಷದ ನಂತರ 'ಶಕ' ಎಂಬುವನು ರಾಜನಾಗಿ ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಆಳುವನು. ಇದರ ನಂತರ ಮೂರು ಸಾವಿರದಾ ಆರುನೂರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಮಗಧ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೇಮ ಸದನ ಅಂಜನೀ ಎಂಬ ದಂಪತಿಗಳ ಗರ್ಭದಿಂದ ಸ್ವಯಂ ವಿಷ್ಣುವೇ ಬುದ್ಧರೂಪದಿಂದ ಜನ್ಮತಾಳುವನು. ಧರ್ಮಪಾಲನ ಮಾಡುವನು. ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಬುದ್ಧನ ಚರಿತ್ರೆಯ ಲೀಲೆಗಳು ಭಾರತೀಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಚಿರಸ್ಮರಣೀಯವೂ ಸದಾ ರಮಣೀಯವೂ ಆಗಿರುತ್ತವೆ. ತದನಂತರ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರದ ನಾಲ್ಕು ನೂರು ವರ್ಷಗಳು ಉರುಳಿದ ಬಳಿಕ ಚಂದ್ರ ವಂಶದಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಮಿತಿ' ಎಂಬ ವೀರವರೇಣ್ಯನಾದ ಮಹಾರಾಜನು ಹುಟ್ಟಿಬರುವನು. ಅವನು ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸೇನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕೋಟಿ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಮಲೆತು ನಿಂತ ದೇವದ್ವೇಷಿ ಧರ್ಮದ್ರೋಹಿಗಳಾದ ಮ್ಲೇಂಛರನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿ ಹಾಕುವನು. ಬಗೆ ಬಗೆಯ ಕಲಿಯುಗದ ಪಾಖಂಡಿಗಳ ರುಂಡಗಳನ್ನು ಚಂಡಾಡಿ ವೇದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪುನಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ ಗೈಯುವನು. ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರಮಿತಿಯು ಗಂಗಾ ಯಮುನಾ ಸಂಗಮದ ಪವಿತ್ರ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಪ್ರಯಾಗ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವನು.

ಎಷ್ಟಾದರೂ ಇದು ಕಲಿಯುಗವಲ್ಲವೇ? ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಮತ್ತೆ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಅಧರ್ಮವನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸುವರು. ಸ್ವಾರ್ಥ, ಲೋಭ, ಅಧಿಕಾರದ ಲಾಲಸೆಗಾಗಿ ಕಳವು, ಕೊಲೆ, ದರೋಡೆ, ದೇಶದ ಲೂಟಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿಯೇ ನಡೆಸುವರು. ಶ್ರೌತ, ಸ್ಮಾರ್ತ, ಧರ್ಮ, ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳೆಲ್ಲವೂ ಲುಪ್ತವಾಗಿ ಹೋಗುವವು. ಬಲಿಷ್ಠರಾದ ಜನರ ದಾಳಿಯಿಂದ ಪದೇ ಪದೇ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಮಾನಭಂಗ, ಸರ್ವಸ್ವ ಹರಣ, ಎಡೆಬಿಡದ ದಾಳಿಗಳಿಂದ ಜನರು ಊರು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಳಿ ಬದುಕುವುದೇ ಅಶಕ್ಯವಾಗುವುದು. ಜನರೆಲ್ಲರೂ ಮನೆಮಾರುಗಳನ್ನು ತೊರೆದು, ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಬೇಸಾಯ ವ್ಯವಸಾಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತ್ಯಜಿಸುವರು. ಕಾಡು ಬೀಡುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಮುದ್ರತೀರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪರ್ವತಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಡಗಿಕೊಂಡು ಜನರು, ಕಂದ ಮೂಲ, ಫಲ, ಗೆಡ್ಡೆ, ಗೆಣಸು ಹಸಿ ಮಾಂಸಗಳಿಂದಲೇ ಬದುಕುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುವುದು. ಹರುಕು ಚಿಂದಿ, ಗಿಡದ ತೊಗಟೆ, ನಾರು, ಮೃಗಚರ್ಮಗಳನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುವದು.

ಆಗ ಶಾಲ್ಯ ಎಂಬ ಮ್ಲೇಂಛ ರಾಜನು ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರೂರನಾಗಿ ಹೃದಯಶೂನ್ಯನಾಗಿ ಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲ ಜನರನ್ನು ನಿರ್ದಯವಾಗಿ ಭೀಕರ ಹತ್ಯೆ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಆಗ ಚರಾಚರ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆಲ್ಲ ಅಧೀಶ್ವನಾದ ಶ್ರೀಹರಿಯು ಆ ಪಾಪಿಯನ್ನು ವಧಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ವಿಷ್ಣುಯಶ ಎಂಬುವವನ ಮಗನಾಗಿ ಕಲ್ಕಿ ರೂಪದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವನು. ಶಾಲ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ನರಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಪ್ರಚಂಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಆ ಮ್ಲೇಂಛ ರಾಜನನ್ನು ತನ್ನ ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಖಡ್ಗದಿಂದ ಸಂಹರಿಸುವನು. ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ತಾನೇ ಬಿರುಗಾಳಿಯಂತೆ - ಬೀಸಿ ಅಸಂಖ್ಯ ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ವೇದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪುನರುದ್ಧಾರ ಮಾಡುವನು. ಹೀಗೆ ಸಜ್ಜನರ ರಕ್ಷಣೆ, ದುರ್ಜನರ ಶಿಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಅವತಾರ ಮಾಡಿದ ಆ ಕಲ್ಕಿ ರೂಪ ಭಗವಂತನು ಧರ್ಮನೌಕೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿ ಅನೇಕ ಲೀಲೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೊನೆಗೆ ಪರಂಧಾಮಕ್ಕೆ ತೆರಳುವನು.

ರಾಜನೇ, ಹೀಗೆ ಕಲಿಯುಗವು ಪೂರ್ತಿ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ಮತ್ತೆ ಹೊಸ ಸತ್ಯಯುಗವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದು. ಮೊದಲನೇ ಸತ್ಯಯುಗ ಹಾಗೂ ಕೊನೆಯ ಸತ್ಯಯುಗ ಹಾಗೂ ಈಗ ನಡೆದಿರುವ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ಕಲಿಯುಗವು ಉಳಿದೆಲ್ಲ ಯುಗಗಳಿಗಿಂತ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕಲಿಯುಗವು ಕಳೆದು ಸತ್ಯಯುಗವು ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಬಳಿಕ ಪುರುರಾಜನಿಂದ ಸೂರ್ಯವಂಶವು, ದೇವಾಪಿಯಿಂದ ಚಂದ್ರವಂಶವು ಶ್ರುತದೇವನಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಂಶವು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ನಾಡಿನ ತುಂಬ ಸನಾತನ ಧರ್ಮದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವವು.

ಈ ನಾಲ್ಕು ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ಭಗವಾನ್ ಶಿವ ಹಾಗೂ ಕೇಶವರ ಆರಾಧನೆ ಹಾಗೂ ಉಪಾಸನೆ, ಧ್ಯಾನ, ಗಾನ, ಮಾಡುವವರು, ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಧನ್ಯರು ಹಾಗೂ ಪುಣ್ಯವಂತರು.

ಯರು ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಈ ಮೂವರೊಳಗೆ?

ಕರಂಧಮ:- ಪೂಜ್ಯರೆ, ಮೋಕ್ಷವು ದೊರೆಯುವದು ಯಾರಿಂದ? ಕೆಲವರು ಶಿವನ ಆರಾಧನೆಯಿಂದ ಮೋಕ್ಷವೆಂದರೆ, ಹಲವರು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಉಪಾಸನೆಯಿಂದಲೇ ಮೋಕ್ಷ ಎನ್ನುವರು. ಬ್ರಹ್ಮೋಪಾಸನೆಯಿಂದಲೇ ಮೋಕ್ಷ ಎಂದೂ ಹಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವದು ನಿಜ? ಈ ಮೂವರಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿದಾತರು ಯಾರು?

ಮಹಾಕಾಲ:- ನರೋತ್ತಮ, ಈ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳು ಮೂವರೂ ಮಹಾ ಮಹಾ ದೇವತೆಗಳೇ. ಈ ಮೂವರ ಮಹಿಮೆಯೂ ಅಪಾರ. ತಿಳಿಯಲು ಅಶಕ್ಯ. ಅಗಾಧ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಮಹಾ ಜ್ಞಾನಿಗಳೇ ಮುಗ್ಗರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನಂಥ ಬಡಪಾಯಿಯ ಪಾಡೇನು! ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆಲಸಿರುವ ಮುನಿಗಳನ್ನೂ ಕೊರೆಯಿತಂತೆ ಈ ಸಂದೇಹದ ಕೀಟ. ಈ ಮೂರರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಮಿಗಿಲು? ಈ ಶೇಷಪ್ರಶ್ನೆ ಬಗೆಹರಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನೇರವಾಗಿ ಸತ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಭಗವಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರನ್ನೇ ಕೇಳಿದರು. ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಮಹೇಶ್ವರ ಈ ಮೂವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಯಾರು? ಋಷಿಗಳ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರ ಉತ್ತರ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು ನಿಷ್ಪಕ್ಷವೂ ಆಗಿತ್ತು.

ಅನಂತಾಯ ನಮಸ್ತೆಸ್ತೈ ಯಸ್ಯಾಂತೋ ನೋಪಲಭ್ಯತೇ ।
ಮಹೇಶಾಯ ಚ ದ್ವಾವೇತೌ ಮಯಿ ಸ್ತಾಂ ಸುಮುಖೌ ಸದಾ ॥

ಅನಂತನಾಮಕನಾದ ಆ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಆ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ತರಹದ ನಾಶವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆ ಮಹಾಪುರುಷನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೂ ನನ್ನ ನಮಸ್ಕಾರ. ಈ ಇಬ್ಬರೂ ದೇವರೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸದಾ ಕಾಲ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ ಇರಲಿ.

ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಋಷಿ ಮುನಿಗಳು ಈ ಶಿವ ಹಾಗೂ ಕೇಶವರು ದೇವತಾಗಣದಲ್ಲಿಯೇ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠರು ಎಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹಾಲುಕಡಲಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ ಭಗವಾನ್ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಬಳಿಹೋಗಿ ಇದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಅವನ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟರು. ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಯಾರು? ಆ ವಿಷ್ಣು ಭಗವಂತನು ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದ್ದು ಹೀಗೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪಿಣಮ್ ।
ಸದಾಶಿವಂ ಚ ವಂದೇ ತೌ ಭವೇತಾಂ ಮಂಗಲಾಯ ಮೇ ॥

ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮರೂಪಿಯಾದ, ಈ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮರೂಪಿಯಾಗಿರುವ ಆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನನ್ನೂ ಸದಾಶಿವನನ್ನೂ ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆ ಇಬ್ಬರೂ ದೇವತೆಗಳು ನನಗೆ ಮಂಗಳವನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಲಿ.

ವಿಷ್ಣು ಉಚ್ಚರಿಸಿದ ಈ ಪದ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು ಆ ಋಷಿವೃಂದಕ್ಕೆ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ವೈಕುಂಠಲೋಕದಿಂದ ಕೂಡಲೇ ಮರಳಿದರು. ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ನಡೆದರು. ಪಾರ್ವತಿಯೊಂದಿಗೆ ಪರಮೇಶ್ವರನು ಸರಸಾಲಾಪಗೈಯುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದ. ಆ ಹೈಮವತಿಯ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಒಂದು ರಹಸ್ಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಬಿತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಋಷಿಮುನಿಗಳು ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಆಲಿಸಿದರು. ಪದ್ಯವು ಋಷಿಮುನಿಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಮಂಜಸ ಉತ್ತರವಾಗಿತ್ತು.

ಏಕಾದಶ್ಯಾಂ ಪ್ರನೃತ್ಯಾಮಿ ಜಾಗರೇ ವಿಷ್ಣುಸದ್ಮನಿ ।
ಸದಾ ತಪಸ್ಯಾಂ ಚರಾಮಿ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ ಹರಿವೇಧಸೋ ॥

ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು ಇವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಗೊಳಿಸುವುದೇ ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶ. ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಮೆಚ್ಚಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವುದು. ಏಕಾದಶಿ ದಿನದಂದು ಹರಿಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆ ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸಂತೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಏಕಾದಶೀ

ವ್ರತದ ಪೂರ್ತಿಗಾಗಿ ಬೆಳಗಿನತನಕ ಜಾಗರ ಮಾಡಿ ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನೃತ್ಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಕೂಡ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಹರಿಮಂದಿರದಲ್ಲಿ.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಮುನಿಜಗಳೆಲ್ಲರೂ ಮರಳಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದರು. ತಮ್ಮ ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯದ ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಆಲೋಚನೆ ಗೈದರು. ಹರಿಹರ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಈ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳೇ ಇಷ್ಟು ಸೌಜನ್ಯದಿಂದ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಮಾನಕೊಟ್ಟು ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಅವರಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನರಾದ ನಾವು ಅವರಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕನಿಷ್ಠ ಭಾವವನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರ್ಧರಿಸಬಲ್ಲೆವು! ಈ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕನಿಷ್ಠ ಎಂದು ಹೇಳುವದು ಸರ್ವಥಾ ಮೂರ್ಖತನ. ಅಸತ್ಯ ನರಕದ ದಾರಿ. ಆದುದರಿಂದ ಯಾರಿಗೆ ಯಾವ ದೇವರ ಮೇಲೆ ಶ್ರದ್ಧೆ ಉಂಟೋ ಅವರು ಅವನನ್ನು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡಿ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು.

ತಸ್ಮಾದ್ಯಸ್ಯ ಮನೋರಾಗೋ ಯಸ್ಮಿನ್ ದೇವೇ ಭವೇತ್ ಸ್ಫುಟಮ್।
ಸ ತಂ ಭಜೇದ್ವಿಪಾಪಃ ಸ್ಯಾನ್ಮಮೇದಂ ಮತಮುತ್ತಮಮ್ ॥

ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ದೇವ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ ದೇವರನ್ನೇ ಅತ್ಯಂತ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಅವನ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ತೊಳೆದು ಹೋಗುವವು. ಅದರಿಂದಲೇ ಅವನ ಉದ್ಧಾರ. ಇದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮತ ನನ್ನ ಮತವು ಕೂಡ ಇದೇ ಆಗಿದೆ.

ಕರಂಧಮ:- ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ, ಮನುಷ್ಯನ ಮನಸ್ಸು ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಕ್ತವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಯಾವ ಪಾಪವು ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಾಗಿದೆ?

ಮಹಾಕಾಲ:- ರಾಜನೇ, ಚಿತ್ತವೃತ್ತಿಯ ಭೇದದಿಂದ ಅಧರ್ಮ ಕೂಡ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಸ್ಥೂಲ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಎಂದು ಅಧರ್ಮವು ತ್ರಿವಿಧ ಬಗೆಯದಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ಥೂಲ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ನರಕಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಯಾವ ಪಾಪದಿಂದ ಎಂಥ ನರಕ?

ಪಾಪಾಚರಣೆಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾತು ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ತಾನು ಕೈಕೊಂಡ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮಾನಸಿಕ ಪಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ತ್ರೀ ಚಿಂತನ. ಪರದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವದು ಅಥವಾ ಅಪಹರಿಸುವ ಸಂಕಲ್ಪ. ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಅನಿಷ್ಟವನ್ನು ಬಯಸುವದು ಮತ್ತು ದುಷ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಂಕಲ್ಪ ಮಾಡುವದು ಇವು ಮನಸ್ಸಿನ ಪಾಪ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವವು. ವಾಣಿಯ ಪಾಪ ಇದು ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾಗಿದೆ. ಅಸಂಗತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವದು, ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವದು, ಅಪ್ರಿಯ ಕಠೋರ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಆಡುವದು, ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ನಿಂದೆ ಮತ್ತು ಚಾಡಿ ಹೇಳುವದು. ಇವು ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾಗಿದೆ: ನಿಷಿದ್ಧವಾದ ಅಭಕ್ಷ್ಯ, ಭಕ್ಷಣ, ಹಿಂಸೆ, ವ್ಯರ್ಥ ಭೋಗಾನುಭವ, ಪರದ್ರವ್ಯದ ಅಪಹಾರ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮನಸ್ಸು ಮಾತು ಮತ್ತು ದೇಹದಿಂದ ಆಗಬಹುದಾದ ಹನ್ನೆರಡು ವಿಧವಾದ ಪಾಪಕರ್ಮವನ್ನು ಹಿಂದೆ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಪ್ರಭೇದಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಗುವುದು. ಸಂಸಾರ ಸಮುದ್ರದಿಂದ

ಪಾರುಗಾಣಿಸುವ ಮಹಾದೇವರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವವರು ನರಕದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಬೇಯುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟು ಆರು ಮಹಾಪಾಪಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.

(1) ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಶಿವನ ಮೂರ್ತಿಗಾಗಲಿ ಶಿವನ ಲಿಂಗಕ್ಕಾಗಲಿ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡದಿರುವುದು.

(2) ಕಂಡ ಬಳಿಕ ಕೈ ಮುಗಿದು ಶಿವನ ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡದಿರುವದು.

(3) ದೇವರ ಮೂರ್ತಿಲಿಂಗಗಳ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿಯೇ ಆಗಲೀ, ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ದೇವರ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಸ್ತ್ರೀಯೊಂದಿಗೆ ಶೃಂಗಾರ ಚೇಷ್ಟೆ, ಕ್ರೀಡೆ, ಕ್ರೀಡಾವಿಲಾಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವದು.

(4) ಹರಿಹರ ಹಾಗೂ ಗುರುಗಳ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ನಮಸ್ಕಾರಾದಿ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸದೇ ಪಾಲಿಸುವವರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವದು.

(5) ಶಿವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ವಿಧಿ ವಿಧಾನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮನ್ನಿಸದೇ ಇರುವದು.

(6) ಶಿವಭಕ್ತರನ್ನು ಮನ್ನಿಸದೇ ನಿಂದಿಸುತ್ತ ಇರುವದು.

ಯಾವ ಪಾಪಿಯು ತನ್ನ ಗುರುವನ್ನು, ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನೂ, ಮನೆಯೊಡನೆಯ ದೇಶಾಂತರಕ್ಕೆ ಹೋದದ್ದರಿಂದ ಅನಾಥರಂತಾದ ಅವನ ಬಡಕುಟುಂಬದ ದೀನ ಜನರನ್ನೂ, ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಅವಮಾನಿತನಾದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನೂ ಪೂರ್ಣ ಕೈ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವನೋ ಅವನು ಗುರುನಿಂದೆಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಅಬಲೆಯಾದ ಸ್ವಸ್ತ್ರೀ ಅಥವಾ ಪರಸ್ತ್ರೀಯಾರನ್ನಾದರೂ ಅಪರಾಧವಿಲ್ಲದೆ ನಿಂದಿಸಿ ಅವಮಾನಿಸುವವನೂ ಮತ್ತು ತನ್ನನ್ನೇ ನಂಬಿದ ಮಕ್ಕಳು ಮಿತ್ರರನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ದೂರೀಕರಿಸುವವನೂ ಗುರುನಿಂದೆಯಂಥ ಮಹಾಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಪಂಚಮಹಾ ಪಾತಕಗಳು

ಬ್ರಹ್ಮಘ್ನಶ್ಚ ಸುರಾಪಶ್ಚ ಸ್ತೇಯೀ ಚ ಗುರುತಲ್ಪಗಃ ।
ಮಹಾಪಾತಕಿನಸ್ತ್ವೇತೇ ತತ್ಸಂಸರ್ಗೀ ಚ ಪಂಚಮಃ ॥

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ:- ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದ ಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವದು, ಸುರಾಪಾನ, ಸೆರೆ ಸೇಂದಿ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕುಡಿಯುವದು, ಸ್ತೇಯೀಃ ಅಂದರೆ ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ ಮುಂತಾದ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕದಿಯುವದು.

ಗುರುತಲ್ಪಗ:- ಗುರುಹಿರಿಯರೇ ಮುಂತಾದ ಪೂಜ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮಡದಿಯರ ಜೊತೆಗೆ ವಿಹರಿಸುವದು ಇವು ನಾಲ್ಕು ಮಹಾಪಾತಕಗಳು. ಈ ಪಾತಕ ಮಾಡಿದವರು ಮಹಾಪಾತಕಿಗಳು. ಇಂಥ ಪಾಪಿಗಳ ಸಂಪರ್ಕ ಮಾಡುವುದು ಅವರ ಸಹವಾಸ ಮಾಡುವುದು ಐದನೆಯ ಮಹಾಪಾಪ ಎನಿಸುವದು. ಇವು ಐದು ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕಗಳು ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇವು ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕಗಳು ಎಂದು ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಐದೇ ಕಂಡರೂ ಈ ಪಾಪಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಇನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕೈಯಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕೊಂದರೆ ಮಾತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ ಅಲ್ಲ. ದ್ವೇಷ ಲೋಭ ಕ್ರೋಧಗಳಿಂದ

ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ, ಮರ್ಮಾಂತಕವಾದ ಆಘಾತ ಅಥವಾ ಪೀಡೆ ಉಂಟು ಮಾಡುವವನು ಈ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಭಾಗೀದಾರನು. ದರಿದ್ರನಾದ ಜ್ಞಾನಿಗೆ 'ಹಣ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಮನೆಗೆ ಬಾ' ಎಂದು ಮನೆವರೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಬಳಿಕ 'ಇಲ್ಲ ಹೋಗಿ' ಎಂದು ಕೈ ತಿರುಗಿಸುವುದೂ, ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಖಂಡನ ಮಾಡಿ ತೇಜೋವಧೆ ಮಾಡುವದೂ, ಗುರುಹಿರಿಯರನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಅವರು ಕಡಿಮೆ ತಾನು ಹೆಚ್ಚು ಎಂದು ತನ್ನ ಜಂಭವನ್ನು ಮೆರೆಸುವುದೂ, ಜ್ಞಾನಿಗಳ ವೃತ್ತಿಭೇದ ಮಾಡುವುದೂ, ಚಾಡಿಹೇಳುವುದೂ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ತಪ್ಪು ಹುಡುಕುವುದೂ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಉದ್ವೇಗವನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವುದೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ದ್ರವ್ಯವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವದೂ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ಪಾಪದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ.

ಸುರಪಾನ - ಸೆರೆ ಕುಡಿಯುವ ಪಾಪದ ಪ್ರಭೇದಗಳು

ಸುರಾಪಾನ:- ಸೆರೆಯನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದು ಮಾತ್ರ ಸುರಾಪಾನ ಪಾಪವಲ್ಲ. ತಾಯಿ ತಂದೆಯರನ್ನು ಸೇವೆ ಮಾಡದೆ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವುದು ಸುರಾಪಾನವೇ. ಸುಳ್ಳು ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳುವುದು. ಮಿತ್ರನ ವಧೆ, ನಿಷಿದ್ಧ ಭಕ್ಷಣ. ಸ್ವಾರ್ಥದಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹತ್ಯೆ, ಊರು, ವನ, ಗೋಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುವದು ಮುಂತಾದ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸುರಾಪಾನದ ಪಾಪದ ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ.

ಸ್ವರ್ಣಸ್ತೇಯ:- ಬಂಗಾರದ ಕಳವು ಮೂರನೆಯ ಮಹಾಪಾಪ, ಬರೀ ಬೆಳ್ಳಿ ಬಂಗಾರ ಕದ್ದವರು ಮಾತ್ರ ಈ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಗಳಾಗುವರು ಎಂದು ಅಲ್ಲ. ದಟ್ಟ ದರಿದ್ರ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಇದ್ದು ಬಿದ್ದುದನ್ನೆಲ್ಲ ಅಪಹರಿಸುವುದೂ ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಸ್ತ್ರೀ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವುದೂ, ಹಸು, ಹೊಲ, ಮನೆ, ರತ್ನ ಔಷಧ, ಚಂದನ, ಕರ್ಪೂರ, ಕಸ್ತೂರಿ, ರೇಶ್ಮೆ, ಬಟ್ಟೆ, ಕೈಯಲ್ಲಿಕೊಟ್ಟ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟ ಹಣವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಾಕುವುದು ಸುವರ್ಣ ಚೌರ್ಯದ ಸಮಾನ ಪಾಪಗಳು ಎಂದು ಎಣಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಗುರುಪತ್ನೀಗಮನ:- 'ಗುರುಸ್ತ್ರೀಯೊಡನೆ ಸಂಭೋಗ' ಇದು ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಾಪ. ಸೊಸೆ, ಮಿತ್ರನ ಮಡದಿ, ಅಕ್ಕ ತಂಗಿಯರು ಕನ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿರುವ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು, ಚಾಂಡಾಲ ಸ್ತ್ರೀ, ಕೀಳುಜಾತಿಯ ಬೇರೆಯ ಸ್ತ್ರೀ, ತಮ್ಮದೇ ಜಾತಿಯ ಬೇರೆ ಸ್ತ್ರೀಯೊಡನೆ ಗೈದ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಗುರುಪತ್ನೀ ಗಮನ ಪಾಪದ ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬರುವ ಮಹಾಪಾಪಗಳು ಆಗಿರುತ್ತವೆ.

ಉಪಪಾತಕಗಳು

ಇವೆಲ್ಲವೂ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡದಾದ ಮಹಾಪಾಪಗಳು, ಇನ್ನೂ ಉಪಪಾತಕಗಳೂ ಅಸಂಖ್ಯವಾಗಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ನಿದರ್ಶಿಸಲಾಗುವದು. ಅಹಂಕಾರ, ಅತಿಕೋಪ, ನಾಸ್ತಿಕ್ಯ, ಕೃತಘ್ನತೆ, ವಿಷಯಸುಖದಲ್ಲಿ ಅತೀ ಆಸಕ್ತಿ, ಜಿಪುಣತನ, ದುಷ್ಟತನ, ಅಸೂಯೆ, ತಪ್ಪಿಲ್ಲದೇ ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಿಡುವುದು, ಮೈತ್ರಿ ಭಂಗ, ಸ್ವಾಮಿ ಸೇವಕರ ಪರಿತ್ಯಾಗ, ಸಾಧುಗಳನ್ನು ನಿಂದಿಸುವದು. ಬಂಧುಗಳ ಧಿಕ್ಕಾರ, ತಪಸ್ವಿಗಳ ಅವಮಾನ, ಹಸುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುವದು, ಹೆಂಡತಿ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಸ್ತ್ರೀ, ಆಳುಗಳನ್ನು

ಹೊಡೆಯುವದು, ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚಿದ ಗಿಡ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುವುದು ಉಪಪಾಗಳು ಎನಿಸುವುವು. ಇವಲ್ಲದೆ ಅನಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಯಜ್ಞಾದಿ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುವದು, ಅಧಮರನ್ನು ಯಾಚಿಸುವದು, ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳ ಮಾರಾಟ, ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ, ಉಪವಾಸ ವ್ರತ, ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮುಂತಾದ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು 'ಇದಂ ನ ಮಮ' ಎಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವದು, ಸ್ತ್ರೀ ಧನದಿಂದ ಬದುಕುವದು, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅಧೀನರಾಗಿ ಇರುವುದು, ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸದೇ ಇರುವುದು. ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡದೇ ಇರುವುದು. ಕಂಡದ್ದನ್ನೆಲ್ಲ (ನಿಷಿದ್ಧ) ತಿನ್ನುವದು, ದುಶ್ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಓದಿ ಅದರಂತೆ ನಡೆಯುವದು. ಶುಷ್ಕ ತರ್ಕವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸುವದು, ಅಗ್ನಿ, ಗುರು, ಸಾಧು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಹಸು, ರಾಜ, ಇವರನ್ನು ಪರೋಕ್ಷ ಅಥವಾ ಅಪರೋಕ್ಷದಲ್ಲಿ ನಿಂದಿಸುವದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಉಪಪಾತಕ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

ಈ ಉಪಪಾತಕಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬಹುದಾದ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಅಲ್ಪ ಪಾಪಗಳು ಉಂಟು. ಶ್ರಾದ್ಧ, ದೇವಪೂಜೆ, ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವುದು. ಇವು ಮೂರು ಉಪಪಾತಕ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಸುಳ್ಳು ಮಾತನಾಡುವುದು, ದೇವರೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಾಸ್ತಿಕ ವಾದ ಹೂಡುವುದು, ಪರ್ವಕಾಲ, ಪುಣ್ಯಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುವದು, ಕಟುವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವದು, ಕೆರೆಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವುದು, ಉಣ್ಣುವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವದು, ಊಟ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಭೇದಮಾಡುವದು, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಉಪಪಾತಕಗಳ ಕಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಾಪಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಕ್ಷುದ್ರ ಪಾಪಗಳು

ಇದಕ್ಕಿಂತ ಇನ್ನೂ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದ ಕೆಲವು ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಪಾಪಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಗೋ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕನ್ಯೆ, ಸ್ವಾಮಿ, ಮಿತ್ರ ಹಾಗೂ ತಪಸ್ವಿಗಳ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಘ್ನ ಒಡ್ಡುವುದು, ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ವೈಭವ ನೋಡಿ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು ಪಡುವುದು, ಕೀಳು ಜಾತಿಯ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಹವಾಸ ಮಾಡುವುದು, ಗೋಶಾಲೆ, ಬೀದಿ, ಜಲಾಶಯ, ಉಪವನ, ಗಿಡದ ನೆರಳು ಮತ್ತು ಮಂದಿರ, ಮನೆ, ಗಿಡ, ಬಳ್ಳಿ, ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ಮಲಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನ ಮಾಡುವುದು, ಮಿಥ್ಯಾ ಭಾಷಣ, ಕಪಟ, ವಂಚನೆ, ಕೂಟ, ತನ್ನ ಸೇವಕರನ್ನು ಪಶುವಿನಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಆಳು ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಮಡದಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಊಟ ಮಾಡುವುದು, ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳ ನಿಂದೆ, ಎತ್ತು ಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾರ ಹೇರುವದು, ಅವುಗಳ ಬೆನ್ನು ಗೋಣು ಗಾಯವಾಗಿದ್ದರೂ ನೊಗ ಹೇರಿ ಬಂಡಿಗೆ ಹೂಡುವುದು, ಅವುಗಳಿಗೆ ಮೇವು ಹಾಕದೇ ತಾನು ಊಟ ಮಾಡುವುದು, ಅವುಗಳಿಗೆ ರೋಗ ಬಂದಾಗಲೂ ಉಪಚಾರ ಮಾಡಿಸದೇ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕ್ಷುದ್ರ ಪಾಪಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ, ಪೌರೋಹಿತ್ಯ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಉಪಜೀವನ ಧಂದೆ ಎಂದು ಮಾಡುವುದು, ಶೂದ್ರ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಹೆಂಡತಿಯೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಧರ್ಮಾತ್ಮನ ಸೋಗು ಹಾಕುವುದು ಈ ಕ್ಷುದ್ರ ಪಾಪಗಳ ಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ. ರಾಜರು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕಾದ ಕೆಲವೊಂದು ರಾಜಪಾಪಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

ರಾಜರ ಪಾಪಗಳು

ಯಶ್ಚ ಶಾಸ್ತ್ರಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಸ್ವೇಚ್ಛಯಾ ಚಾಹರೇತ್ಕರಮ್ ।
ಸದಾ ದಂಡರುಚಿರ್ಯಶ್ಚ ಯೋ ವಾ ದಂಡರುಚಿರ್ನ ಹಿ ॥
ಉತ್ಕೋಚಕೈರಧಿ ಕೃತೈಸ್ತಸ್ಕರೈಶ್ಚ ಪ್ರಪೀಡ್ಯತೇ ।
ಯಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ ಪ್ರಜಾ ರಾಷ್ಟ್ರೇ ಪಚ್ಯತೇ ನರಕೇಷು ಸಃ ॥
ಅಚೋರಂ ಚೋರವತ್ಪಶ್ಯೇಚ್ಚೋರಂ ವಾಽ ಚೋರ ರೂಪಿಣಮ್ ।
ಆಲಸ್ಯೋಪಹತೋ ರಾಜಾ ವ್ಯಸನೀ ನರಕಂ ವ್ರಜೇತ್ ॥

ರಾಜರು ಶಾಸ್ತ್ರದ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವದು ಪಾಪ. ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಮನಬಂದಂತೆ ಕರವನ್ನು ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವುದು, ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ಯಾರಿಗೆ ದಂಡ ಹಾಕಿ ಹಣ ವಸೂಲು, ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಯಾವಾಗಲೂ ಉತ್ಸುಕಿತನಾಗುವುದು, ಅಪರಾಧಿಗಳಿಗೆ ದಂಡ ಕೊಡುವಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನತೆ ತೋರುವುದು, ಲಂಚ ತಿನ್ನುವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಇರಗೊಳಿಸುವುದು, ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಳವು, ಕೊಲೆ ಸುಲಿಗೆಗಳು ಆಗಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದು, ಪ್ರಜರಿಗೆ ಪೀಡೆಯನ್ನುಂಟು ಮಾಡುವದು. ಇವು ರಾಜರ ಪಾಪಗಳು. ಮತ್ತು ಕಳವು ಮಾಡದವನನ್ನು ಕಳ್ಳನೆಂದು ತಿಳಿಯುವದು, ನಿಜವಾದ ಕಳ್ಳನನ್ನು ಕಳ್ಳನೆಂದು ತಿಳಿಯದೇ ಇರುವುದು, ಆಲಸ್ಯ ಎಂಬ ದೋಷಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವುದು, ಬೇಟೆ, ದ್ಯೂತ, ಪಾನ ಮುಂತಾದ ದುರ್ವ್ಯಸನಗಳಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು ರಾಜರ ಪಾಪದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರುವವು. ಇಂಥ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರು ನೇರವಾಗಿ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು.

ಹೆರವರ ವಸ್ತು ವಡವೆ, ಎಷ್ಟೇ ಚಿಕ್ಕದಿರಲಿ, ಅದನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದರೆ, ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಪಾಪಿ ಎನಿಸುವನು. ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳಲು ಅವನು ಪೂರ್ಣಾಧಿಕಾರಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಈ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳು ಸ್ಥೂಲ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಎಂದು ಮೂರು ಬಗೆಯಾಗವೆ. ಮಹಾಪಾಪ, ಉಪಪಾಪ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಪಾಪ ಎಂದೂ ಮೂರು ಬಗೆಯಾಗಿವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಧವಾದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮಾನವನು ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಬಳಿಕ ನರಕದಲ್ಲಿ ಯಮಯಾತನೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ನರಕದಲ್ಲಿ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಒಂದು ಯಾತನಾ ಶರೀರ ಎಂಬುದನ್ನು ಪಡೆದು ಅದರಿಂದ ಭಯಂಕರವಾದ ಕಷ್ಟಕೋಟಲೆಗಳನ್ನು ಪಾಪಿಗಳು ನರಕದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುವುದು. ಆದುದರಿಂದ ವಿವೇಕಿಯಾದ ಮಾನವನು ಈ ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯಾದ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳನ್ನು ದೂರಇಡಬೇಕು. ಚಂದ್ರಶೇಖರನ ಚಿಂತನ ಧ್ಯಾನೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಅವನ ಚಾರುಚರಣಗಳನ್ನೇ ಶರಣು ಹೊಂದಬೇಕು. ಭಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಲಿ, ಬಲವಂತದಿಂದಾಗಲಿ, ಸಹವಾಸದಿಂದಾಗಲೀ, ಲೋಭದಿಂದಾಗಲೀ, ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಾಗಿ ಆಗಲಿ ಮಾಡಿದ ಶಂಕರನ ನಮಸ್ಕಾರ ಸ್ತೋತ್ರ, ಪೂಜೆ, ನಾಮ, ಸಂಕೀರ್ತನ, ಆರಾಧನೆ, ಧ್ಯಾನ ಯಾವುದೂ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಶಿವಾರಾಧನೆ, ಶಿವೋಪಾಸನೆ ಶಿವಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವನು, ಲೌಕಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ ಕಾಯಕರಣಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಶಿವಾರ್ಪಣಗೈದ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನು ಎಂದೂ ನರಕಭಾಗಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ

ಶ್ರೀ ಸ್ಕಂದ ಮಹಾಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದುದು

ಪರಮೇಶ್ವರ ಪೂಜಾವಿಧಾನ

ಅಧ್ಯಾಯ - ೩೦

ಕರಂಧಮ:- ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರೇ, ಭಗವಾನ್ ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯ ಪೂಜೆಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ನನಗೆ ಹೇಳುವ ಕೃಪೆ ಮಾಡಿರಿ.

ಮಹಾಕಾಲ:- ಮಹೀಪತಿಯೆ, ಪ್ರಾತಃಕಾಲ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕಾಲ, ಸಾಯಂಕಾಲ ಹೀಗೆ ತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡಬೇಕು ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು, ಶಿವನ ದರ್ಶನ ಸ್ಪರ್ಶನದಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯ ಕೃತಾರ್ಥವಾಗುವನು. ಅವನ ಜನ್ಮ ಸಾರ್ಥಕ. ಪೂಜೆಗಿಂತ ಮೊದಲು ಪವಿತ್ರ ಜಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಾರೋಗ್ಯ ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಕಟಿಸ್ನಾನ. ಧ್ಯಾನಸ್ನಾನ ಭಸ್ಮಸ್ನಾನ ಅಥವಾ ಕಂಠಸ್ನಾನದಿಂದ ಆದರೂ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬಹುದು. ಅದೂ ಆಗಿದಿದ್ದರೆ, ಆಪದ್ಧರ್ಮ ಎಂದು ಮಂತ್ರಸ್ನಾನವನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕು.

ಸ್ನಾನದ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣೆಯ ವಸ್ತ್ರ ಅಥವಾ ಬಿಳಿಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಬಣ್ಣದ ಹೊಸ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೊಳೆಯಾದ, ಹೊಲಿಗೆ ಹಾಕಿದ ಹರಿದ, ಸುಟ್ಟ, ಮೈಲಿಗೆಯಾದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಕೂಡದು. ಒಗೆದು ಸ್ವಚ್ಛಮಾಡಿದ ಹೊದೆಯಾದ ಹಾಗೂ ಉಡುವ ಎರಡು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪೂಜೆಯೇ ವ್ಯರ್ಥ.

ಹಣೆ, ಎದೆ, ಎರಡೂ ಹೆಗಲುಗಳ ಮೇಲೆ ಭಸ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಪ್ರಸನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಹಾದೇವರ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಕೆಲವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಿವನ ದರ್ಶನ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ನಿರ್ಮಲ ಮನಸ್ಕನಾಗಿ ಶಿವ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ಮೊದಲು ಮಹಾದೇವರನ್ನು ವಂದಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಗುಡಿಯ ಗರ್ಭಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ಕೈ ಕಾಲು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಮನದಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾದೇವನನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತಾ ಲಿಂಗ ಅಥವಾ ಮೂರ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಏರಿಸಿದ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯ, ಹೂವು, ಮಾಲೆ, ಗಂಧಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕು. ಶಿವಮಂದಿರವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೊರಕೆಯಿಂದ ಉಡುಗಿದವರ ಮನಸ್ಸಿನ ದೋಷಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಭಗವಾನ್ ಶಂಕರನು ತಾನೇ ಗುಡಿಸಿ ಹಾಕಿ ತೊಳೆದು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಉಪಾಸಕನು ನಿಷ್ಕಲ್ಮಷ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಚಿಂತನ ಮಾಡಿ ಮೊದಲು ದ್ವಾರಪಾಲಕರ ಪೂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಓಂ ಗಂ ಗಣಪತಯೇ ನಮಃ, ಓಂ ಕ್ಷೇಂ ಕ್ಷೇತ್ರ ಪಾಲಾಯನಮಃ, ಓಂ ಕುಂ ಕುಲದೇವತಾಯೈ ನಮಃ, ಓಂ ನಂ ನಂದಿನೇ ನಮಃ, ಓಂ ಧಾಂ ಧಾತ್ರೇ ವಿಧಾತ್ರೇ ನಮಃ ಹೀಗೆ ಹೊರಗಿನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿ ಒಳಗೆ ಶಿವಲಿಂಗದ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಮುಖ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೂಡಬೇಕು. ಶರೀರವನ್ನು ಸಮಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು ನೆಟ್ಟಗೆ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಹೊತ್ತು ಭಗವಾನ್ ಶಿವನ ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಶಿವಸ್ವರೂಪ ಚಿಂತನ:- ತಾವರೆಯ ಆಕಾರದ ಸೂರ್ಯ ಮಂಡಲ. ಅದರ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಮಂಡಲ. ಅದರ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಅಗ್ನಿಮಂಡಲ. ಧರ್ಮ, ಜ್ಞಾನ, ವೈರಾಗ್ಯ, ಐಶ್ವರ್ಯ ಇವುಗಳಿಂದ ಅದು ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಅಗ್ನಿಮಂಡಲದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಗವಾನ್ ಶಂಕರ. ಈ ಶಂಕರನನ್ನು ನಮ್ಮ ಭಾವನೆಯ ಮುಖಾಂತರ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಭಗವಾನ್ ಸದಾಶಿವನು ತನ್ನ ವಾಮಾ ಮತ್ತು ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಮುಂತಾದ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಐದು ಮುಖ, ಹತ್ತು ತೋಳುಗಳು, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮುಖದಲ್ಲಿಯೂ ಮೂರು ಕಣ್ಣುಗಳು, ಮಸ್ತಕ ಮೌಳಿಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ, ವಾಮಾಂಗದಲ್ಲಿ ಗಿರಿರಾಜ ನಂದಿನಿಯಾದ ಉಮಾದೇವಿ. ಹಿಂದೆ ಹೊಗಳುವ ಸಿದ್ಧಗಣ. ಮುಂದೆ ವಂದಿಸುವ ಪ್ರಮಥ ಗಣ, ಎಡದಲ್ಲಿ ಕಂಬಲ, ಅಶ್ವತರ, ಬಲದಲ್ಲಿ ನಾರದ ತಂಬುರು. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರರನು. ಇವರ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಒಳಗಣ್ಣಿನಿಂದ ಚಿತ್ತ ಭಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಶಿವ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಚಿಂತಿಸಿ ಪರಿಭಾವಿಸಬೇಕು.

ಶಿವಪೂಜಾ ಪದ್ಧತಿ

ರಾಜನೇ! ಹೀಗೆ ಧ್ಯಾನ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ಶಂಕರನಿಗೆ ಸೇವಾ ಕೈಂಕರ್ಯದಿಂದ ಅರ್ಘ್ಯ ಪಾದ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ನೀರು, ಅಕ್ಷತೆ, ಕುಶ, ಚಂದನ, ಹೂವು, ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ, ಜೇನುತುಪ್ಪ, ಇವು ಒಂಭತ್ತು ಅರ್ಘ್ಯದ ಅಂಗಗಳಾಗಿದ್ದು ಇವನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದೆಡೆ ಕೂಡಿಸಿ ರಸರೂಪದಿಂದ ಶಿವನಿಗೆ ಅರ್ಘ್ಯದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನಂತರ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಲು ಸುರು ಮಾಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲೇ ಒಂದು ನೂರು ಅಥವಾ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಹದಿನೆಂಟು ಕನಿಷ್ಠ ನಾಲ್ಕಾದರೂ ತೂತು ಬಿರುಕು ಇಲ್ಲದ ಕಲಶಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಚಂದನ, ಕೇಶರ, ಪಚ್ಚಕರ್ಪೂರ ಮೊದಲಾದ ಸುವಾಸಿತ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಸುಗಂಧಿತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ನೀರನ್ನು ತುಂಬಿ 'ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ' ಎಂಬ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಆ ಎಲ್ಲ ಕಲಶಗಳನ್ನು ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಬೇಕು. ಇದಲ್ಲದೆ ಹಸುವಿನ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ, ಜೇನುತುಪ್ಪಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ಕಲಿಸಿ ಶಿವಲಿಂಗದ ಎಡ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಮೊದಲನೇ ಕಲಶವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಕೈಯಿಂದ ಲಿಂಗದ ಮೇಲು ಕೆಳ ಭಾಗವನ್ನೆಲ್ಲ ಉಜ್ಜಿ ಸ್ವಚ್ಛಮಾಡಿ ವೇದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತ ಉಳಿದ ಕಲಶಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಬೇಕು.

ಓಂ ಹೂಂ ವಿಶ್ವಮೂರ್ತಯೇ ಶಿವಾಯ ನಮಃ

ಎಂಬ ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರರೂಪವಾದ ಈ ಮೂಲ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಪಂಚಾಮೃತ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಅನಂತರ ಕಲಾಶಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಬಳಿಕ ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಲಿಂಗವನ್ನು ಒರಿಸಿ ಚಂದನವನ್ನು ಲೇಪಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಒಂದೊಂದೇ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಏರಿಸಬೇಕು.

ಪೀಠಪೂಜೆ

'ಆಧಾರ ಪೀಠಸ್ಯ ಆಗ್ನೇಯ ಕೋಣೆ ಓಂ ಧರ್ಮಾಯ ನಮಃ' ಆಧಾರ ಪೀಠದ ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿನ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೂವು

ಏರಿಸಿ ಆ ದಿಕ್ಕಿನ ಒಡೆಯನಾದ ಯಮಧರ್ಮನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆಯೇ ಹೂಗಳನ್ನು ಏರಿಸುತ್ತ ಆ ಆ ದಿಗಭಿಮಾನಿಗಳನ್ನು ಹೂಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. 'ನೈಋತ್ಯ ಕೋಣೇ ಓಂ ಜ್ಞಾನಾಯ ನಮಃ' 'ವಾಯುವ್ಯ ಕೋಣೆ ಓಂ ವೈರಾಗ್ಯಾಯ ನಮಃ' 'ಈಶಾನ್ಯ ಕೋಣೆ ಓಂ ಐಶ್ವರ್ಯಾಯ ನಮಃ' ಪೂರ್ವ ದಿಶಿ ಓಂ ಅಧರ್ಮಾಯ ನಮಃ' 'ದಕ್ಷಣೇ ಓಂ ಅಜ್ಞಾನಾಯ ನಮಃ' 'ಪಶ್ಚಿಮೇ ಓಂ ಅವೈರಾಗ್ಯಾಯ ನಮಃ' 'ಉತ್ತರೇ ಅನೈಶ್ವರ್ಯಾಯ ನಮಃ'-ಹೀಗೆ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ವೈರಾಗ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಬಳಿಕ ಕಮಲದ ಕರಣಿಕಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಈ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅನಂತಾದಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಓಂ ಅನಂತಾಯ ನಮಃ, ಓಂ ಪದ್ಮಾಯ ನಮಃ, ಓಂ ಅರ್ಕಮಂಡಲಾಯ ನಮಃ, ಓಂ ಸೋಮಮಂಡಲಾಯ ನಮಃ, ಓಂ ವಹ್ನಿ ಮಂಡಲಾಯ ನಮಃ, ಓಂ ವಾಮಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಪಂಚಮಂತ್ರ ಶಕ್ತಿಭ್ಯೋ ನಮಃ, ಓಂ ಪರಮ ಪ್ರಕೃತ್ಯೈ ದೈವ್ಯೈ ನಮಃ, ಹೀಗೆ ಕಮಲ ಕರಿಣಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅನಂತಾದಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದ ಬಳಿಕ ಈಶಾನ್ಯ ತತ್ಪುರುಷಾದಿ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಈಶಮೂರ್ತಿ ಶಿವನ ಪೂಜೆಮಾಡಬೇಕು.

ಓಂ ಈಶಾನ ತತ್ಪುರುಷಾಘೋರ-ವಾಮದೇವ-ಸದ್ಯೋಜಾತಾದಿ
ಪಂಚವಕ್ತ್ರಾಯ ರುದ್ರ-ಸಾಧ್ಯವಸ್ವಾದಿತ್ಯ-ವಿಶ್ವೇ-ದೇವಾಧಿದೇವ ರೂಪಾಯಾಂಡ
ಜಸ್ವೇದಜೋದ್ಭಿಜ ಜರಾಯುಜ ರೂಪಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮ ಮೂರ್ತಯೇ
ಪರಮೇಶ್ವರಾಯ ಓಂ ಹೂಂ ವಿಶ್ವಮೂರ್ತಯೇ ಶಿವಾಯ ನಮಃ ।

ಈಶಾನ, ತತ್ಪುರುಷ, ಅಘೋರ, ವಾಮದೇವ, ಸದ್ಯೋಜಾತ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಐದು ಮುಖಗಳುಳ್ಳ ಮತ್ತು ಹನ್ನೊಂದು ರುದ್ರಗಣ ಹಾಗೂ ಸಾಧ್ಯರೆಂಬ ದೇವತಾಗಣ ಅಷ್ಟವಸುಗಳು, ಹನ್ನೆರಡು ಆದಿತ್ಯರು ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳು, ಮುಂತಾದ ದೇವತಾ ಸ್ವರೂಪಿಯಾದ, ಅಂಡಜ ಸ್ವೇದಜ, ಉದ್ಭಿಜ್ಜ, ಜರಾಯುಜ, ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಾತ್ಮಕವಾದ ವಿಶ್ವದ ಆಧಾರವಾಗಿ ಮೂರ್ತಿಮಂತ ಪ್ರಪಂಚಸ್ವರೂಪನೇ ಆಗಿರುವ ಶಿವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಎಂದು ಶಿವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಬಳಿಕ ಮಹಾದೇವರ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ''ತ್ರಿಶೂಲ, ಧನುಃ, ಖಡ್ಗ, ಕಪಾಲ, ಕುಠಾರೇಭ್ಯೋ ನಮಃ'' ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಇದರ ನಂತರ ಜಲಾಧಾರದ ಮುಖಭಾಗದಲ್ಲಿ 'ಚಂಡೀಶ್ವರಾಯ ನಮಃ' ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಚಂಡೀಶ್ವರನ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಮಂಗಳಮೂರ್ತಿಗೆ ಮಂಗಳಾರತಿ

ಹೀಗೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದ ಬಳಿಕ ನೀರು, ಅಕ್ಷತೆ, ಹೂವು ಹಾಗೂ ಫಲಗಳಿಂದ ಸಹಿತವಾಗಿ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಆ ಬಳಿಕ ಧೂಪ, ದೀಪ, ನೈವೇದ್ಯ, ಸಮರ್ಪಣೆ ಮಾಡಿ ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸುತ್ತ ಮಂಗಳಾರತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗಬೇಕು. ಶಿವನಿಗೆ ಮಂಗಳಾರತಿ ಮಾಡುವಾಗ ಶಂಖ, ಜಾಗಟೆ, ಊದಿ, ಬಾರಿಸಬೇಕು. ನಗಾರಿ, ತಾಳ, ಬಜಂತ್ರಿ, ಮುಂತಾದ ಮಂಗಳವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಜನರಿಂದಲೂ ಬಾರಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ತ್ರಿಶೂಲಧಾರಿಯಾದ ಮುಕ್ಕಣ್ಣನಿಗೆ ಮಾಡುವ ಆರತಿಯನ್ನು ನೋಡುವವನು, ಮತ್ತು ಆರತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗುವವನೂ ಸರ್ವಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ ಶಿವನ ಸಾಮೀಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಸೇವೆ, ನೃತ್ಯಸೇವೆ ವಾದ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ನಟರಾಜನಾದ ಶಿವನಿಗೆ ವಾದ್ಯ ಸಂಗೀತ ಸಹಿತವಾದ ನೃತ್ಯ ಸೇವೆ ಅತ್ಯಂತ ಇಷ್ಟ. ಅದರಿಂದ ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂತುಷ್ಟ.